

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції

КОПЕНГАГЕН – СТОКГОЛЬМ – КИЇВ
2015

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

*Досвід реформ адміністративно-територіального
устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції*

АНАТОЛІЙ ТКАЧУК

Копенгаген – Стокгольм – Київ

2015

УДК 352.07(489+485)
ББК 67.9(4Дан)+67.9(4Шве)
Т48

Шведсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні»
Інститут громадянського суспільства

Анатолій Ткачук

Т48 СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ. Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції / Анатолій Ткачук. – К.: Логос, 2015. – 124 с.

ISBN 978-966-171-917-9.

Це видання підготовлене на основі зустрічей та матеріалів навчального візиту групи українських фахівців, політиків, діячів місцевого самоврядування до королівств Данії та Швеції, що відбувся в рамках проекту «Підтримка децентралізації в Україні», який реалізується завдяки допомозі уряду Швеції Україні на шляху реформ.

Проект впроваджується Шведською асоціацією місцевих влад і регіонів (SALAR) та її підвідомчою організацією SKL International.

У цьому виданні зроблено спробу узагальнити досвід реформ адміністративно-територіального устрою в Данії та Швеції, показати найбільш важливі для України елементи реформ, спробувати порівняти умови та способи проведення їх у цих країнах із загальною ідеологією реформи в Україні.

Видання підготовлене Інститутом громадянського суспільства у співпраці зі шведсько-українським проектом «Підтримка децентралізації в Україні».

Розраховано на широке коло читачів, що цікавляться питанням децентралізації влади та іноземного досвіду реформ, у першу чергу — українських експертів, депутатів різних рівнів, науковців, працівників міністерств, які включені в підготовку та проведення реформи в Україні.

УДК 352.07(489+485)
ББК 67.9(4Дан)+67.9(4Шве)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
--------------------	---

ДАНІЯ

Досвід Данії щодо реформи місцевого самоврядування 2007 року	5
Вступ та загальні ремарки	5
Реформа місцевого самоврядування Данії 2007 року: умови, виклики та результати	6
Ключові гравці у побудові довіри до реформи місцевого самоврядування	11
Реформа: настійна необхідність часу та виклик для партійних інтересів	11
Роль медіа у формуванні правдивого образу реформи	13
Фінанси місцевого самоврядування та реформа	14
Асоціація місцевого самоврядування Данії у реформі	14

ШВЕЦІЯ

Регіоналізація у Швеції на прикладі регіону Сконе	16
Публічна комунікація із створення регіону. Як це було? Шведський досвід промоції великих реформ від планування до впровадження у сферах освіти, адміністративно-територіального устрою та фінансів	17

ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГУ	23
------------------------------	----

ДОДАТКИ:

<i>Витяги із політичної угоди щодо реформ у Данії</i>	24
<i>Зведений закон «Про місцевий уряд»</i>	27

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

В Україні багато політиків, експертів, та й навіть науковців, коли говорять про українську децентралізацію, про реформу місцевого самоврядування та реформу адміністративно-територіального устрою, часто наголошують, що Україна обрала польський шлях реформи, польську модель місцевого самоврядування.

Насправді це не зовсім так. Польща проводила свою головну реформу у 1989–1990 роках через ухвалення законодавства, що передбачало передачу повноважень та ресурсів від органів виконавчої влади органам ґмінного самоврядування. При цьому територіальна основа для такої передачі вже існувала — це були ґміни, утворені ще в 1973 році, за часів комуністичного режиму. Отже, польська реформа місцевого самоврядування 1990 року не передбачала зміни територіальної основи.

Україна, як і Польща в 1990 році прийняла свій закон про місцеве та регіональне самоврядування, який по суті не був гіршим від польського закону. Проте, на відміну від Польщі, в Україні не було необхідної територіальної основи для спроможного місцевого самоврядування на базовому рівні, передусім — сільрад. Надто дрібні сільради не були спроможними реалізовувати всі повноваження, що поклалися на них законом. Саме ця неспроможність призвела до того, що з роками все більше повноважень знову передавались на вищі рівні управління, і реальне місцеве самоврядування розвивалось лише на рівні міст обласного значення.

Така відмінність польської та української ситуації призвела до того, що до 2014 року спроможність українського і польського місцевого самоврядування виглядала дуже різною. А в Україні на повний голос заговорили про необхідність реформи.

1 квітня 2014 року Урядом України було ухвалено «Концепцію реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади» Розпорядженням № 333-р., що фактично дала старт реформі децентралізації влади.

Відповідно до цієї Концепції, в Україні передбачається не просто передача повноважень та ресурсів органів місцевого самоврядування тим же міським та сільським радам, а створення спроможних територіальних громад, які зможуть реалізовувати повноваження. Фактично мова йде про необхідність проведення в Україні реальної реформи адміністративно-територіального устрою.

Правда, політичні еліти в Україні виявились не зовсім готовими для такої реформи на основі ухвалення відповідних законів. Було обрано шлях створення спроможних громад через механізм добровільного об'єднання нинішніх міських, сільських, селищних територіальних громад навколо центрів економічної активності. Саме такий підхід реалізовували у різні часи Скандинавські країни.

Тому можна з високим ступенем достовірності стверджувати, що Україна у проведенні реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою обрала не польський, а скандинавський шлях.

Бюджетна децентралізація, що була проведена в Україні у грудні 2014 року через внесення змін до Бюджетного кодексу України, також наблизилася українську бюджетну систему до «скандинавської» моделі.

Саме тому шлях української делегації на вивчення іноземного досвіду було спрямовано до Данії та Швеції.

Оскільки добровільність реформи, впроваджуваної в Україні, є новим викликом для українського політикуму, що потребує нових підходів до власне комунікації політиків, урядовців та експертів з мешканцями громад та суб'єктами місцевого самоврядування, то і метою видання цієї роботи є покращення розуміння основних аспектів пропагування і публічної комунікації великих змін в рамках децентралізації влади, які проходили у Данії та Швеції, та ідентифікації окремих елементів такого досвіду для їх застосування в умовах України.

Робота побудована на основі зроблених данськими і шведськими експертами презентацій та власних вражень автора від перебування в цих країнах, а також вивчення місцевих нормативних актів, що визначали зміст реформи та порядок її реалізації.

ДАНІЯ

ДОСВІД ДАНІЇ ЩОДО РЕФОРМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ 2007 РОКУ¹

Вступ та загальні ремарки

Всі країни Північної Європи (Скандинавії) в різний час уже провели свої головні реформи системи публічного управління, проте удосконалення управління — це постійний процес, тому важко сказати, що реформи уже завершені. Адже завершення одного етапу реформи плавно переходить у нову реформу.

Для успішності реформи важливим є не тільки юридичний зміст нормативних актів реформи, а її інституційна та комунікаційна складова. Саме тому головним завданням візиту є: зміцнити знання щодо комунікації в процесі проведення реформ. Ця комунікація є дуже важливою для проведення такої реформи, як децентралізація, у такій великій країні, як Україна, яка до того ж є досить неоднорідною, на відміну від країн Північної Європи.

Виклики перед реформою в Швеції та Данії не були ідентичні викликам в Україні, але досвід цих країн у проведенні успішних реформ може бути використаним і для України.

У країнах Скандинавії є певні спільні характеристики, та найважливішими є напевне такі:

- Високий рівень ВВП на душу населення та високий рівень життя. Протягом кількох років поспіль ці країни займали перші² місця в рейтингах Світового Банку та економічного форуму в Давосі;
- Традиційними для цих країн є: великий акцент на солідарності (особливо для Швеції), міцна капіталістична економіка та соціалістичний перерозподіл благ. Це створює фундаментальну гармонію суспільства. Мета уряду — створення можливостей для соціальних ліфтів, аби людина з самих низів, завдяки власним індивідуальним якостям, могла рухатися на верхні щаблі суспільства.

Скандинавські країни — це малі і досить однорідні країни, хоча в останні 5 років спостерігається значний потік мігрантів. В однорідних країнах значно простіше проводити децентралізацію.

Тут варто відзначити, що Україна, не зважаючи на те, що власне українці складають близько 82% населення, і це дуже високий показник для багатьох європейських країн, загалом є дуже неоднорідною у регіональному вимірі. Фактично Україна складається із 3-х груп регіонів, які досить суттєво відрізняються між собою за етнічним складом, рівнем урбанізації та соціо-ментальними характеристиками: одні регіони орієнтуються на ринкову економіку і європейську інтеграцію, інші — на планову економіку та митний союз.

Для цих країн характерними є:

- досить великий публічний сектор: 25% усіх найманих працівників працює в публічному секторі;
- високі податки, але й великі соціальні пакети: безкоштовна медицина, освіта, соціальні послуги.

Тут Уряд відповідає за 80% публічних послуг для громадян, але ці послуги дуже децентралізовані.

Основними аспектами місцевого самоврядування Скандинавії є:

- сильні ресурсні стимули для місцевої влади;
- фінансова децентралізація;
- висока довіра громадян до публічних інститутів;
- партнерство органів місцевого самоврядування з центральним урядом.

Про місцевих політиків та місцевих службовців:

У Скандинавії дуже мало місцевих політиків, які займаються політикою на повну ставку. Вони працюють, як звичайні люди, і займаються політикою в позаурочний час.

Органи місцевого самоврядування є бажаним місцем роботи для громадян: там добрі зарплати і можлива кар'єра, що приваблює кваліфіковані кадри і молодь.

¹ За матеріалами презентацій: Леннарт Емборг, старший радник, КЛ. Бертель Хаардер, колишній міністр, член президії данського парламенту, 1-й віце-спікер.

² Всі здивовані, чому такого високого рівня життя досягли саме ці країни, що не є великими, не мають багато природних ресурсів, і як це пов'язано із рівнем урядування? Проте досить переконливо виглядає така спільність цих країн: всі вони побудовані на індивідуальній автономії громадян та високій довірі до владних інститутів.

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

Високий рівень довіри³ до органів публічної влади зменшує напругу між громадянами і установами, зменшує рівень скарг та судових процедур, що здешевлює витрати на управління. Це стимулює людей, які не ухиляються від такого зобов'язання, до добровільної сплати податків.

Відносини діалогу між національним та місцевими урядами: цей діалог викликаний не потребами закону, а потребами життя.

ПРИКЛАД: Тут не існує мінімальної зарплати, вона визначається через діалог між працедавцями та профспілками. Уряд втручається дуже рідко, коли, на його думку, рівень зарплат стає зависоким, що може запустити інфляцію чи дестабілізувати пропорції секторальних зарплат.

Окремий скандинавський винахід — відмінності в сплаті податку на доходи громадян у різних муніципалітетах. Ставки податку встановлюють самі муніципалітети, є лише окреме обмеження: якщо рівень доходів до певного значення — сплачується податок лише в місцеве самоврядування за ставкою 28–30% від доходів, якщо більший — то додатково сплачується податок і на державний рівень.

Реформа місцевого самоврядування Данії 2007 року — умови, виклики та результати⁴

Перед тим, як оцінювати реформу 2006/07 років, варто зрозуміти, що перша велика реформа пройшла значно раніше.

Реформа 1970 року була значно більш ґрунтовною ніж реформа 2006/07 року.

Зараз в Данії 98 муніципалітетів та 5 регіонів, до реформи було 275 муніципалітетів та 13 провінцій, проте до 1970 року адміністративно-територіальний устрій(АТУ) Данії був дуже подрібненим. АТУ до 1970 року формувалася на основі церковних приходів. Структура самоврядних одиниць до 1970 року була фрагментованою та складною.

У таблиці видно розподіл одиниць місцевого самоврядування за типами та за кількістю населення.

Тип	Кількість	Чисельність, осіб
Громада/Волость (на основі сіл, селищ)	1300	середнє: 1 925 1/3 менше 1 000 2/3 менше 1 500
Округ (провінційні міста)	86	середнє: 14 000 1/3 менше 5 000
Графства	25	Середнє: 100 000
Копенгаген та Фредеріксберг	(2)	720 000 115 000

Передумови реформи 1970 року в Данії майже тотожні передумовам в Україні зараз. Ті ж самі проблеми: депопуляція сільського населення, слабкість сільських муніципалітетів, неможливість виконувати власні функції без їх співпраці, а співпраця не завжди виходила.

Тому частину повноважень муніципалітетів виконували або округи, або держава. Це ускладнювало розуміння, хто за що відповідає і на що йдуть публічні фінанси.

Отже, на 1958 рік перед данським урядом постали проблеми, що стимулювали започаткування реформи:

Зовнішні виклики:

- швидка урбанізація;
- місцевий економічний розвиток поза межами міст;
- підвищення мобільності населення;
- потреба залучення жінок до ринку праці;
- покращення якості публічних послуг.

³ Окремого обговорення та осмислення потребує питання, як формувалась довіра громадян до влади. В Україні ми маємо принципово іншу ситуацію: традиційна недовіра чи навіть ворожість до влади. Можливо, це є наслідком тривалого часу бездержавності української нації і присутності на території України винятково окупаційної, чужої, влади. При проведенні реформ проблема недовіри до органів влади може стати серйозним ризиком для реформи, — саме тому побудова режиму довіри між органами влади та громадянами має стати надважливим завданням усіх суб'єктів реформи. (Тут і далі примітки автора).

⁴ За презентацією Леннарта Емборга, старшого радника, KL

Проблеми муніципалітетів

- муніципалітети (сільські) замалі для виконання існуючих завдань (початкові школи, пансіони для літніх) та нових функцій;
- відсутність професійних кадрів у малих громадах;
- поживлення міжмуніципального співробітництва щодо надання послуг;
- підвищення представленості Уряду на місцях;
- з 1960 року обрані районні ради здійснювали нагляд над обраними місцевими радами;
- непрозора система прийняття рішень та фінансування.

Тому в 1958 році уряд почав процес реформування адміністративної системи.

Ситуація з причинами реформи в Данії у 1958 році дуже нагадує ситуацію в нинішній Україні. Повоєнні зміни в економіці та системі розселення у Данії вимагали змін публічного управління, що відставало від потреб. Так само і в Україні: зміни, що відбулися впродовж другої половини 80-х та до 2000-х, не знайшли відображення в зміні української системи адміністративно-територіального устрою, розподілу повноважень та ресурсів. Саме тому данська реформа 1970 року є важливою для вивчення українцями.

Процес першої реформи дуже затягнувся. У 1958–1966 роках діяла комісія з розробки законодавства для МС. В 1966 році було ухвалено закон «Про об'єднання громад» на таких критеріях: одне місто — один муніципалітет; мінімум 4–6 тисяч мешканців; основні повноваження: муніципалітети — початкові школи, графства — лікарні. Добровільне об'єднання муніципалітетів відбувалося не так уже й добровільно, було застосовано різні інструменти стимулу та тиску.

У 1967–1970 роках діяв Комітет впровадження реформи місцевого самоврядування. Принцип об'єднання став таким: комітет пропонує об'єднатись за певною схемою, муніципалітети або погоджуються, або пропонують свою схему. 1000 муніципалітетів об'єднались добровільно, 400 — примусово, і з 1 квітня 1970 року новий АТУ набув чинності.

Реформа 1970 року стала реформою на основі добровільно-примусового об'єднання.

Нова реформа: 2006–2007

Стрімкий розвиток Данії протягом 1970–2005 років, успішність першої адміністративної реформи поставили питання щодо реагування держави на нові виклики управлінню, які почали формуватись.

Від 1970 до 2005 року пореформована в 1970 році структура управління вичерпала себе. Нові завдання перед муніципалітетами потребували їх нових спроможностей.

Фактично перед Данією в 2005 році знову постали виклики, що були схожими із викликами, на які реагувала реформа 1970 року.

Нерівномірність спроможності муніципалітетів: 16 МС мали чисельність до 5 тисяч мешканців, 113 — 5–10 тисяч, найбільший Копенгаген — понад 500 тисяч. Система в основному працювала нормально, але в нових умовах постали нові виклики стосовно ефективності використання публічних коштів на управління.

Реформа 1970 року показала, що був дуже тривалий період підготовки, політичний консенсус, та підтримка реформи з боку асоціацій місцевого самоврядування. Фактично від початку робіт з підготовки реформи до її проведення (1958–1971 роки) пройшло 13 років.

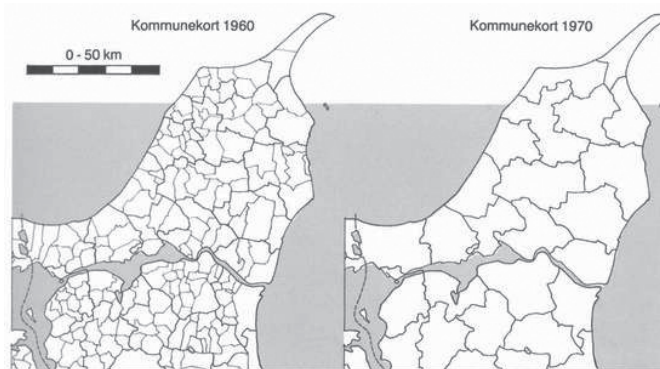

Рис 1. Зміна кількості муніципалітетів за результатами реформи 1970 року (Північно-східна Данія, сільські території)

Часові рамки реформи

На 2005 рік з'ясувалося, що стара структура все-таки замала для нових повноважень.

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

До 2007 року було надано муніципалітетам нові повноваження: зайнятість та створення робочих місць, до-вкілля, інтеграція, середня школа, а їхня спроможність у цих сферах була недостатньою. В той же час різко підвищився попит на послуги від МС, підвищувалась фінансова незалежність МС, жорсткішали вимоги законів щодо різних аспектів суспільного та економічного життя, при цьому залишалось дублювання відповідальності за надані послуги через неспроможність деяких муніципалітетів.

Також постала проблема в реформуванні графств, які виявились надто малими для нових повноважень.

Графства на 2005 рік зіткнулися з такими викликами:

- великі проблеми з плануванням лікарень;
- проблеми співробітництва в районі Копенгагена;
- проблема спілкування графств з муніципалітетами, особливо — щодо охорони здоров'я, соціального захисту та спеціалізованої освіти;
- постійно зростаюча вартість соціального захисту.

Тоді постало питання: чи не замалі графства, чи потрібні вони взагалі?

В той час існувала асоціація графств, яка, звичайно, була проти скасування цього рівня управління. Проте для такої країни, як Данія, при великих муніципалітетах графствам не залишається місця.

Отож у 2002 році почалися перші розмови про нову велику реформу, що були переведені у планування підготовки реформи.

У жовтні 2002 — січні 2004 року було створено Комісію з адміністративного устрою, яка складалася з представників Уряду (4 міністерства), асоціацій органів місцевого самоврядування та незалежних експертів. Комісія готувала огляд адміністративно-територіального устрою і підготувала такі Рекомендації:

Збільшити муніципальні та регіональні одиниці для забезпечення професійної сталості, масштабності економіки, єдиного вікна спілкування з владою;

Змінити розподіл повноважень для забезпечення узгодженості між повноваженнями, координації пропозицій для громадян — усунення «сірих зон», де пересікаються повноваження, для покращення ефективності та прозорості.

Першочергово планувалося, що в результаті реформи буде лише дволанкова система — муніципалітети та держава, але в процесі консультацій виявилось, що без регіонів не виходить, і за ними залишили єдине повноваження — охорона здоров'я.

Натомість муніципалітет став «єдиним вікном адміністративних послуг». Рекомендований розмір муніципалітету став 30 тисяч мешканців.

Регіони, аби не стали домінуючими над муніципалітетами, отримали обмежені і чіткі повноваження у законі, відсутність власних доходів.

Процедура реформи пропонувалась такою:

- Політична угода про об'єднання – червень 2004
- Добровільні об'єднання протягом 6 місяців – під «тиском»
- Мінімальний розмір муніципалітету 20,000 мешканців – проте, рекомендований від 30,000.

Основна реформа стосувалась муніципалітетів менших за 20,000 мешканців і для них було запропоновано схему:

- Вони об'єднуються АБО обов'язково співпрацюють з сусідніми муніципалітетами у наданні послуг.

Нова адміністративна структура мала вступити в силу з червня 2005.

Хронологічно реформа (завершена 2007 року) виглядала таким чином:

Жовтень 2002: Створення комісії з адміністративної структури

Січень 2004: Звіт та рекомендації комісії

24 квітня 2004: Урядова програма «Нова Данія»

Червень 2004: Політична угода

Червень — грудень 2004: Об'єднання

1 липня 2005: Рішення Парламенту про новий АТУ

Листопад 2005: Місцеві вибори (нових та старих рад).

ДОСВІД РЕФОРМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ДАНІЇ ТА ШВЕЦІЇ

Тут варто зауважити, що протягом року в Данії паралельно працювали старі та нові ради. Таким чином відбувалось передавання повноважень від старих до нових рад. Дана практика показала, що наявність перехідного періоду дала змогу плавно перейти від однієї системи до іншої в інтересах людини.

У проекті Закону «Про право територіальних громад на об'єднання», який було підготовлено Мінрегіоном у 2014 році, також передбачалося існування перехідного періоду. Проте в процесі його узгодження законопроект було дуже сильно трансформовано, і розділ, який регулював питання передачі повноважень від одних рад до інших, було вилучено з проекту. Тепер знову виникають ініціативи щодо необхідності врегулювання перехідного періоду в цьому законі.

1 січня 2006: Нові ради стають повноважними (як комітети з інтеграції)

1 січня 2007: Нова структура та розподіл повноважень стали реальністю.

Після реформи середній розмір муніципалітетів склав 54 тисячі осіб, і на сьогодні Данія є країною, де найбільші за розмірами муніципалітети.

Скасування графств і консолідація муніципалітетів означала не тільки децентралізацію.

У деяких сферах після реформи відбулася певна централізація. Повноваження графств були розділені між державою та муніципалітетами.

Уряд взяв на себе:

від графств:

- Деякі заклади культури;
- Деякі повноваження контролю за довкіллям;
- Нагляд над середньою освітою;

від муніципалітетів:

- Адміністрування податків.

Муніципалітети отримали (від графств):

- контроль та планування захисту довкілля;
- деякі цілодобові соціальні послуги;
- спеціалізовану освіту на рівні початкової;
- деякі заклади культури;
- регіональну координацію та планування;
- колишні графські дороги та громадський транспорт.

В Україні часто говорять про вартість реформи. Взагалі, люди часто бояться реформ, оскільки втрачається комфорт та звичні умови; для того, аби виправдати відмову чи затягування реформи, починаються розмови про «вартість реформи».

Вартість реформи. Вартість реформи для Данії є нейтральною, бо гроші йдуть за повноваженнями. Порахувати це надто складно, адже частина видатків і так була б потрібна. Проте загалом оцінити витрати власне на реформу можна таким чином:

Одноразові витрати:

- передача IT-інфраструктури;
- інтеграційні комітети, або «подвійні ради» в 2006 році;
- реорганізація та переміщення працівників;
- приблизно 300 млн. USD, що покривалися кредитом від центрального уряду, на створення нових комунікаційних сервісів.

Економія:

- ефекти синергії в об'єднаних муніципалітетах;
- зменшення кількості членів місцевих рад.

Проводячи реформу, слід пам'ятати: не зважаючи на разові витрати на реформу, ми виграємо, адже зростає ефективність управління та зменшуються непродуктивні витрати. Також поліпшуються умови для місцевого і регіонального розвитку.

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

Критики реформи знаходили окремі вразливі її компоненти, але загалом сильного спротиву не було. Ось декілька типових аргументів щодо недосконалості реформи:

«Реформа, що збільшує територію муніципалітету, створює певні «загрози» — так званий «дефіцит демократії». Адже формально ми отримуємо: більшу відстань від мешканця до мерії; менше членів ради на 1000 мешканців; більше завдань для муніципалітетів; свобода муніципалітетів під загрозою».

Виникають нові запитання: хто приймає рішення у збільшених муніципалітетах — рада чи адміністрація?

Але при цих ризиках зростає професіоналізм обраних депутатів, збільшується вага рішень. Для зменшення «дефіциту демократії» було запропоновано впровадити різні механізми прямої демократії та співробітництва обраних рад з різними громадськими ініціативами.

Данія — унітарна держава, що має дві території з особливими правами: Гренландія та Фарерські острови. Попри загальну стабільність у країні, високий рівень довіри до всіх щаблів влади, у Данії чи не найжорсткіший кримінальний кодекс щодо злочинів проти територіальної цілісності держави.

Гренландія — мало заселена територія, що має власний уряд та чотири муніципалітети. Там є корисні копалини, і частина мешканців Гренландії думає, що, розпочавши видобуток цих копалин, отримає рай, а Данія не дає цього робити. Але ми знаємо, що надра не завжди є гарантією процвітання країни.

Реформа 2005–2006 завершилась успішно.

Муніципалітети після реформи місцевого самоврядування стали суттєво більшими за розміром, ніж до реформи, та значно могутнішими економічно. До реформування 206 муніципалітетів (з 271) налічували менше 20 тисяч мешканців, а після реформи таких залишилося лише 7 (з 98). Середня чисельність населення муніципалітетів зросла від менше 20 тисяч до реформи до близько 55 тисяч мешканців після реформи місцевого самоврядування.

Рис. 2 містить діаграму, що ілюструє категорії муніципалітетів за чисельністю населення до і після реформи місцевого самоврядування

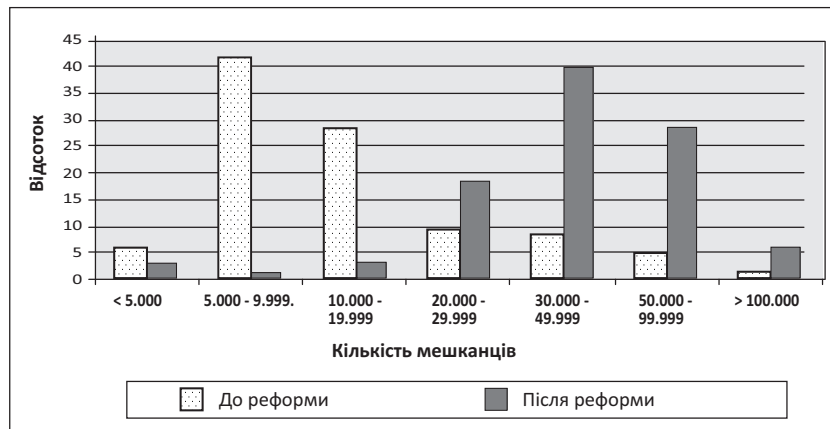

Рис. 2. Розподіл муніципалітетів за чисельністю населення

Джерело: Офіційна статистика Данії, дані про кількість мешканців станом на 1 січня 2005 року.

Як показано на рисунку, більшість муніципалітетів до реформи місцевого самоврядування мали від 5 до 9,9 тисяч населення (42%), а друга, найчисельніша, категорія була представлена муніципалітетами з населенням від 10 до 19,9 тисяч мешканців (28%). Після реформування більшість муніципалітетів налічують від 30 до 49,9 тисяч населення (40%), а друга, найчисельніша, категорія включає муніципалітети з населенням від 50 до 99,9 тисяч мешканців (29%).

Зараз Данія — одна з країн, де найбільші розміри муніципалітетів, і де вони мають найбільші повноваження у сферах, що в більшості країн є чисто державними.

Повноваження і відповідальність муніципалітетів після 1 січня 2007 року

Повноваження муніципалітетів після реформи виглядають таким чином:

- Соціальні послуги: повна відповідальність за фінансування, надання та організацію;
- Піклування про дітей і дошкільні заклади;
- Початкова освіта, у тому числі всі види спеціалізованої освіти та спеціального педагогічного супроводження для дітей молодшого віку;
- Спеціалізована освіта для дорослих;
- Піклування про людей похилого віку;
- Охорона здоров'я: профілактика захворювань, амбулаторне лікування і реабілітація, лікування алкогольної та наркотичної залежності, патронаж і догляд на дому, місцева стоматологічна допомога, спеціалізовані стоматологічні послуги та соціальна психіатрія;
- Проекти з активізації та сприяння працевлаштуванню для безробітних, які не мають страхового забезпечення, у центрах зайнятості, що проводяться спільно з державою;
- Інтеграція та навчання мови для іммігрантів;

- Обслуговування населення у сфері податків та зборів у співпраці з державними податковими центрами;
- Організація запасів і готовність до надзвичайних ситуацій;
- Природа, навколишнє середовище і містобудування: спеціальні повноваження і завдання з обслуговування населення, підготовка місцевих планів щодо забудови, відведення стоків, утилізації відходів і водопостачання;
- Місцеве обслуговування бізнесу та сприяння розвитку туризму;
- Місцева мережа доріг;
- Бібліотеки, музичні школи, місцеві заклади культури і спорту.

Повноваження і відповідальність регіонів після 1 січня 2007 року

Кількість регіонів стала меншою, а їх повноваження не пересікаються з повноваженнями муніципалітетів:

- Медичні послуги в лікувальних закладах, у тому числі психіатрична допомога та медичне страхування, послуги лікарів загальної практики та вузьких спеціалістів;
- Плани регіонального розвитку та послуги із забезпечення діяльності (секретаріатів) форумів і платформ з питань регіонального росту;
- Забруднення ґрунту;
- Дослідження і планування використання сировини;
- Забезпечення роботи закладів для вразливих груп населення та груп, які мають особливі потреби у соціальних послугах і спеціалізованій освіті;
- Утворення транспортних компаній по всій Данії.

Окремі запитання⁵ щодо реформи та короткі відповіді на них:

1. Як будуються відносини нової влади муніципалітету з поселеннями, що входять до складу нового муніципалітету?

У містах, що увійшли до нового муніципалітету, діють свої місцеві комітети, які виконують дорадчу функцію для великого муніципалітету. В інших муніципалітетах навпаки — намагаються повністю ліквідувати залишки від минулого управління.

2. Які інструменти були застосовані для примушування до об'єднання?

Загалом ставлення до укрупнення одиниць мало схвалення серед суспільної думки, муніципалітетів та їх асоціацій. Муніципалітети самі ініціювали процес об'єднання. Тому примус не був ключовим. Були, правда, такі моменти: якщо муніципалітети на знаходили погодження щодо об'єднання, то варто проводити консультаційний референдум. Таких референдумів було лише кілька. Міністр внутрішніх справ сказав, якщо ради не можуть погодитись на об'єднання, то має втрутитись Міністр. Така потреба з'являлася, коли було необхідно об'єднати багатий муніципалітет з таким, що місцевою радою і мером доведені до бідності. Люди з багатого муніципалітету не хотіли сплачувати за процвітання сусідів через їхню помилку на виборах. У таких випадках знову втручався Міністр.

Загалом роль Міністерства внутрішніх справ є ключовою у відносинах центральної влади з місцевим самоврядуванням. Міністр навіть може ввести адміністрацію в муніципалітет, який іде до банкрутства.

Ключові гравці у побудові довіри до реформи місцевого самоврядування

Реформа: настійна необхідність часу та виклик для партійних інтересів⁶

В Україні зараз дуже багато говорять, що створення великих самоврядних одиниць у сільських територіях знищить села, що це є загроза сільському розвитку і т. п. В Данії найбільшими за територією є якраз сільські муніципалітети.

Данські політики, які проводили реформу, стверджують, що великі муніципалітети в сільських районах в 50 тисяч осіб було сформовано добровільно, аби конкурувати з містами. Це особливо помітно на півночі. На півдні на це не пішли, оскільки поряд Копенгаген, сільські муніципалітети експлуатували свою близькість до міста, не хотіли об'єднання і тепер мають з цим проблеми.

Для кожної партії реформа — це і виклик, і ризик. Ліберальна партія була сильна якраз у сільських районах і управляла половиною МС в країні. Об'єднання муніципалітетів для цієї партії означало втрату багатьох посад мерів. Але Прем'єр, який був лідером партії, не зважав на такі політичні ризики. Після перших виборів по реформі партія втратила понад 100 мерів, але в наступні вибори партія почала відновлювати свої впливи і знову виграла вибори. Тепер ми бачимо позитивний результат. Протягом останніх 3-х років видатки МС є стабільними, раніше витрати на управління постійно росли. Подрібнена адміністративна система — надто дорога система. Витрати на управління не можуть рости безкінечно.

⁵ Запитання були поставлені членами української делегації (примітка автора).

⁶ За викладом Бертель Хаардер, колишнього міністра, члена президії данського парламенту, 1-го віце-спікера (ліберальна партія).

Партійні та державні інтереси не завжди тотожні. Тому партія сама робить вибір — поточні рейтинги чи реалізація власної місії. Це дуже важливе зауваження для української партійної еліти, яка надто переживає за свої рейтинги і не відважується на глибокі реформи.

Після реформи дійсно відбулися глибокі зміни і в системі бюджетних установ. Так, тепер менше шкіл, але вони більш спроможні надавати якісну освіту, більш ефективна система закладів для малих дітей, людей похилого віку. Регіони, які сьогодні управляють закладами охорони здоров'я, збільшують свою ефективність щороку на понад 2%. При тих самих грошах вони можуть робити на 2% операцій більше в річному вимірі.

Скоротити в 5 разів кількість муніципалітетів — це має і політичну ціну: в Данії зараз менше обирається депутатів. Але досягнення тут більші, ніж втрати. Діяльність муніципалітетів ще після реформи 1970 року показала, що успішний муніципалітет той, який має місто і заселену територію навколо міста.

Укрупнення муніципалітетів у 2006–2007 роках, напевне, не останнє; можливо, через 50 років у Данії буде не більше 50 муніципалітетів, це очевидний процес.

Скорочення кількості муніципалітетів протягом початку 70-х та середини 2000-х років було дуже значимим. Але таке скорочення не призвело до віддалення влади від людини чи погіршення рівня послуг. Навпаки — кількість послуг та рівень їх якості зросли. Правда, тут варто зауважити, що в обох випадках реформи готувались урядом і були дуже системними, політичні компроміси при ухваленні реформ були мінімальними. Україні також слід замислитись над тим, аби реформи готувались одним органом, а при їх ухваленні політичних компромісів, які просто вихолощують зміст реформи, не варто допускати, що видно на прикладі закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Реформа 2006–2007 років передбачала можливість передати муніципалітетам повноваження в таких сферах, які є складними до вирішення, але постійно зростаючими, — це повноваження в сфері зайнятості та в сфері інтеграції іммігрантів.

У Данії багато людей отримують соціальний захист, але, на думку управлінців та науковців, принаймні 25% цих людей мають бути на ринку. Данці, які отримують виплати, мають вдвічі більше доходів, ніж працюючі в Східній Європі, це маргіналізує людей.

Після реформи проблема добробуту суспільства передана муніципалітетам. Міністр, який відповідав за реформу 2005–2006 тоді заявив буквально таке: «Якщо муніципалітети впораються з цією проблемою, їх чекає світле майбутнє та розвиток».

В принципі так і сталося.

Пан Міністр відповідав і за закриття лікарень: «Я розумів необхідність, але думав, що це страшна справа, і мене за це просто приб'ють». Проте все було набагато простіше та спокійніше. Данці і так розуміли, що для операції варто поїхати на 50 км далі до хірурга, який оперує 1000 разів на рік, а не до того, хто поруч, але оперує кілька разів.

Краще оперуватись у доброго лікаря, а не в того, хто близько. Саме такою була філософія данців, які підтримали реформу.

Тому оптимізація лікарень при підвищенні якості лікування добре сприйнялась данцями (залишилося 18 великих лікарень).

Приклад із данського політичного життя: Колега міністра по партії, який боровся за збереження лікарні біля свого будинку, почув від своєї дружини, коли вони їхали біля місцевої лікарні, таке: «Як захворію чи попаду в аварію, не вези мене в цю лікарню, а відвези у великий госпіталь». Після цього він перестав боротися за збереження лікарні і почав підтримувати реформу.

Логіка реформи в сфері медицини, що була тісно пов'язана з реформою АТУ, була такою: **лежати у лікарні слід дуже короткий час, тому лікування там має бути дуже інтенсивне і якісне.**

Раніше після операції на суглобах люди лежали в лікарні місяцями і їх вивозили з неї на візках, а тепер це якийсь тиждень — і вони самі спускаються по сходах.

Для якісного оперування на серці має бути мінімум 200 операцій на серці в рік, а для цього потрібна певна кількість хворих, тому у Данії лише 3 лікарні спеціалізуються на таких операціях (на понад 5 млн населення).

Данці вважають цю реформу дуже успішною та ефективною.

Окремі запитання⁷ щодо реформи та короткі відповіді на них:

1. *Яким чином вдалося побудувати довіру громадян до влади, а відтак — і до реформи?*

Тут слід розуміти, що довіра до влади в Данії є традиційною і що вона сформована протягом багатьох років. Політики залежать від вибору людей, тому вони мають в основному дотримуватись своїх обіцянок, не використовувати владу у власних фінансових інтересах.

⁷ Запитання були поставлені членами української делегації (примітка автора).

2. Чому все-таки не було спротиву реформі з боку людей, які проживали у муніципалітетах, що були приєднані до інших?

Результати реформи 1970-х років, коли було здійснено найбільше об'єднання, показали людям, що концентрація повноважень та ресурсів у нових муніципалітетах дала дуже добрий результат. На 2005 рік з'явилися нові виклики, для людей важливими стали питання якісної медицини, освіти, працевлаштування. Тому реформа була сприйнята як необхідність. До цього додалось розуміння необхідності реформи усіма парламентськими партіями.

Школи

Перед реформою було багато дискусій та цілий рух до децентралізації шкільництва. Але саме шкільна освіта формує свідомість дитини і закладає основи для подальшого навчання і руху по соціальних ліфтах. Тому держава не може усунутися від шкільної освіти. Данія централізувала навчальні плани і децентралізувала управління. І це правильно. Муніципалітети виявляють ефективні та неефективні школи і роблять все для того, аби вони надавали якісну освіту. Міністерство ставить планку освіти і контролює якість освіти через національне тестування.

До цієї реформи в Данії були найдорожчі школи в світі, але якість освіти була низькою. Особливо незадовільно показували результати хлопчики з родин мігрантів, що закривало їм соціальний ліфт. Це було найбільш характерно для хлопчиків з Середнього Сходу. Дійшло до того, що один з таких юнаків убив двох мешканців міста.

При реформі освіти дійсно закрилась низка некомплектних шкіл. Це досить болісно для людей, а особливо — для вчителів, які працюють в таких школах. Аби зняти напругу навколо закриття шкіл, на перших етапах реформи було проведено місцеві референдуми щодо збереження малих шкіл. Але і після референдумів школи не ставали кращими, а батьки віддавали дітей у кращі школи. Після цього було заборонено референдумом вирішувати питання існування школи, а запропоновано наступний вихід до збереження школи: якщо батьки проти закриття школи в своєму поселенні, вони можуть відкрити приватну школу. При цьому 75% витрат на школу сплачує держава, а 25% — батьки. Це веде до того, що батьки стають більше залученими до управління школою. Зараз десь 15% дітей ходить до таких шкіл. Це стає популярною справою.

Досвід Данії щодо реформи шкільництва є дуже цікавим і показовим. Референдумом школу не покращити і навіть не зберегти. Головним критерієм існування школи є якість освіти та можливість її отримання. Це дуже важливо і для України, де вже декілька разів ухвалювались рішення про накладення мораторію на закриття шкіл, але такі мораторії не поліпшують освітніх можливостей шкіл.

Роль медіа у формуванні правдивого образу реформи⁸

Коли проходила реформа, в Данії воєн та бійок не було. Причин тут декілька, але як уже неодноразово ми про це говорили — головною причиною була довіра людей до влади, яка затіяла реформи.

На цьому фоні навіть журналістам, які полюбляють скандали та сварки, складно було бути проти реформи.

Як і в Україні, серед простого населення, особливо у сільських територіях, поширювались різні міфи про реформу. Проте нічого поганого не сталося. Зараз усі задоволені результатами реформи.

Чому ж не було великого спротиву реформі і чому це не провокували ЗМІ?

ЗМІ тоді писали передусім не про скандали, а про людей в реформі. Наприклад, в одному муніципалітеті не було послуг з догляду за людьми похилого віку, а в іншому — більшому — були. Саме про це писали журналісти та показували по ТБ. І виникало питання, а чому там немає таких послуг? Немає спроможностей. Значить, слід досягти спроможності.

До того ж був політичний консенсус між політичними елітами.

В парламенті йшла полеміка між політичними блоками лише щодо деталей, але не в основній ідеології. Всі відчували, що реформи на часі.

Партії правого крила, які тоді були при владі, хотіли великої реформи, великих органів місцевого самоврядування. Центристи та ліві були більш скептичними щодо розмірів муніципалітетів, але принципів суперечностей не було.

Гарна ідея була в тому, що міста та менші поселення не хотіли боротись один з одним, а навпаки — самі обирали партнерів по об'єднанню відповідно до встановлених рамок.

Якщо реформа має політичну підтримку та розуміння людей, то вона дійсно не має скандалу, тому загалом журналісту не цікаво про неї писати. Але в Данії журналісти знайшли, як писати про реформу через призму людини. Наприклад, в якомусь місці було 10 хворих на рак, частина з них померли тому, що в цих лікарнях, яких було багато, не було якісного лікування. Для лікування онкохвороб потрібна велика практика і дорога техніка. І журналісти писали про цю складову реформи. Коли людина тяжко хворіє, їй потрібен класний лікар, а такого лікаря не знайти у малих лікарнях. Тому лікарні мають бути нехай дальше, але дуже якісні.

⁸ За презентацією Ханне Фол Нільсен — провідної журналістки, яка висвітлювала питання реформи. Багато років спеціалізується на реформах. Її газета — провідне аналітичне видання. Під час реформи працювала в іншому виданні, в якому писала про місцеве самоврядування та проблеми місцевого розвитку, також була парламентським журналістом.

Загалом складається враження, що журналісти Данії такі ж прихильники стабільності та нерозхитування ситуації з реформами, як і політики, урядовці, працівники місцевого самоврядування. Їхній досвід описування реформи через потреби людини заслуговує на увагу та застосування в Україні.

Робота з українськими журналістами має стати пріоритетною серед українських органів влади, що здійснюють реформи. Вони мають віднайти переконливі аргументи на підтримку реформ, яким би повірили провідні журналісти, відтак через них — і прості люди.

Фінанси місцевого самоврядування та реформа⁹

В Україні часто ведуть мову про слабкість місцевого самоврядування через слабкість його фінансової бази у порівнянні із європейськими країнами, забуваючи при цьому рівень валового внутрішнього продукту (ВВП) на душу населення.

Для порівняння: ВВП Данії на особу в 2011 році — 63 000 доларів США, України — 3 575! Виходячи з цього, дуже складно порівнювати фінансові можливості місцевого самоврядування цих двох країн. Проте і тут є багато спільного.

Фундаментом розуміння спільного щодо фінансування місцевого самоврядування в різних країнах є кілька речей: по-перше — завжди основним податком, що формує більшість ресурсів місцевого самоврядування, є податок на доходи фізичних осіб — ПДФО; по-друге — завжди присутній елемент державного фінансування місцевого самоврядування в частині окремих повноважень (в основному — освіти); по-третє — вирівнювання спроможностей сильних та економічно слабких муніципалітетів здійснюється через субвенції вирівнювання з державного бюджету чи фонду вирівнювання. Рентні платежі та податки на нерухомість не є домінуючими у ресурсах місцевого самоврядування.

Данська реформа не передбачала принципових змін фінансування місцевого самоврядування, а упорядкувала повноваження, що неминуче призвело до упорядкування фінансів.

Партії, які підписалися під реформою, домовилися, що реформа не повинна призвести до підвищення рівня податків або збільшення державних витрат. Зміни у розподілі функцій і повноважень виходили з принципу того, що реформа має бути нейтральною в плані видатків і що кошти повинні йти за функціями. Це повинно забезпечити, що органи влади, які беруть на себе нові функції та повноваження, будуть одержувати компенсацію за рахунок тих, хто від цих функцій відмовляється.

Отже, загалом після реформи доходи бюджету муніципалітету в Данії складаються таким чином: 57% податок фізосіб, земельний податок — 7%, державні субвенції та дотації — 22%, плата за послуги — 12%, податок від компаній — 2%, інші — менше 1%.

У Мінфіні, у відділі, що займається місцевими бюджетами, працює менше 10 осіб, а систему вирівнювання можуть пояснити лише дві особи.

Це якраз є гарною характеристикою певної автономії місцевих фінансів від державних, але така автономія забезпечується стабільністю державної фінансової системи та комплексом перемовин, які ведуть між собою Уряд та Асоціація місцевого самоврядування Данії.

На відміну від Данії, де фінанси є похідними від повноважень нових спроможних муніципалітетів, в Україні спочатку відбулася бюджетна реформа, коли суттєво змінилися підходи щодо закріплення доходів та видатків за місцевими бюджетами в грудні 2014 року, без зміни територіальної основи місцевого самоврядування та їх повноважень. Тепер Україна має швидко здійснити кроки із створення спроможних громад, які здатні реалізовувати повний комплекс повноважень і отримати під це нові ресурси, що базуються також на низці нових податків.

Асоціація місцевого самоврядування Данії у реформі

Асоціація місцевого самоврядування Данії — впливова організація, яка вирішує багато важливих для місцевого самоврядування питань.

У процесі реформи перед Асоціацією постали важливі виклики, як і перед партіями, які розпочали процес реформи.

Асоціація в умовах реформи, звичайно, знала, що кількість муніципалітетів, а відтак кількість членів асоціації, буде меншою. До цього додавалося ще одне питання — скасовувались графства, які також були членами асоціації.

Не зважаючи на ці виклики, асоціація пішла на підтримку реформи, а не стала з нею боротись, як це мало місце в деяких інших країнах.

Асоціація займалась обговоренням та розповсюдженням інформації про реформу серед муніципалітетів, співробітників асоціації, ЗМІ.

Асоціація здійснювала підготовку до впровадження реформи в муніципалітетах, стала таким собі Секретаріатом структурної реформи (таку назву мала спеціальна структура в Асоціації, що діяла до 2007 року). Ця структура фактично подала сигнал «готовності до реформи» назовні — до уряду та парламенту.

⁹ Продовження теми від Леннарта Емборга.

ДОСВІД РЕФОРМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ДАНІЇ ТА ШВЕЦІЇ

Фактично Асоціація виконувала те, що в 1970 році виконували урядові структури.

Під час цієї роботи були створені такі основні продукти для муніципалітетів

- Гід щодо об'єднання
- Гід щодо передання повноважень
- Календар на 2006 з графіком прийняття рішень про об'єднання.

Під реформу було створено веб-сайт, на якому було розміщено більше 100 роз'яснювальних матеріалів та створено платформа для обміну думками (форум).

При цьому робота була орієнтована на основні виклики:

- 1) Об'єднання? З ким? У якому проміжку часу?
- 2) Процес об'єднання: Нові організації та управління ними; Кадрові питання; Юридичні питання; Фінанси та економіка; Координація ІТ
- 3) Передача нових повноважень муніципалітетам (включно з працівниками)
- 4) Як забезпечити надання послуг під час реформи в різних частинах цього об'єднання?

Фактично Асоціація стала сервісним центром для своїх членів у процесі реформи, адже в процесі об'єднання виникало багато специфічних питань. Асоціація випускала посібники: як об'єднуватись? Як передавати і приймати повноваження? Як поводитись із персоналом під час реорганізації? Було розроблено також календар робіт по об'єднанню, особливо під час паралельного існування старих та нових рад.

Досвід діяльності Асоціації місцевого самоврядування Данії при підготовці та проведенні реформи дає підстави стверджувати, що реформа пройшла дуже спокійно саме тому, що Асоціація не творила супротив реформі, а шукала, разом із урядом, найкращі способи розв'язання проблем.

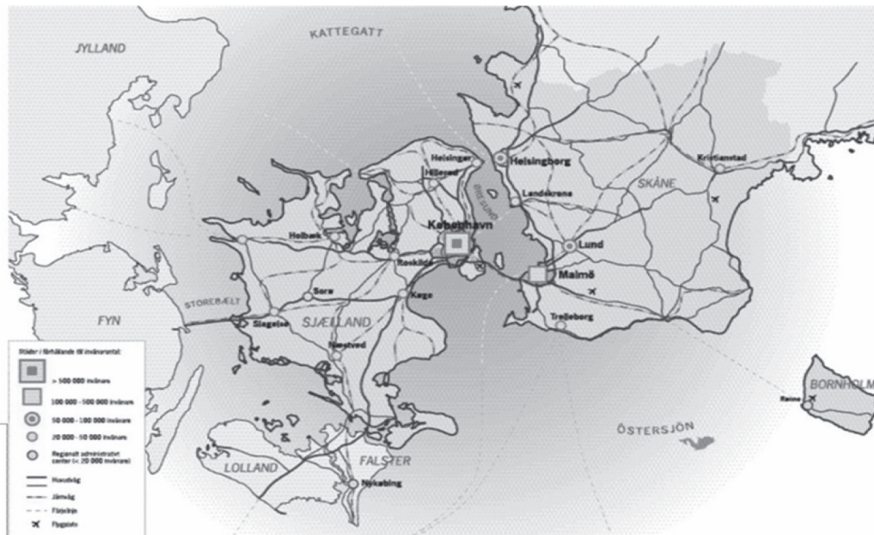
Українські асоціації, на жаль, сьогодні не мають узгодженої позиції щодо реформи, що не сприяє її просуванню у спокійний та розважливий спосіб.

Потрібне запровадження механізмів консультацій між українськими асоціаціями до винесення їх позицій на урядовий та парламентський рівень.

ШВЕЦІЯ

Регіоналізація у Швеції на прикладі регіону Сконе¹⁰

Досвід регіоналізації у Швеції та Данії не є зараз першопохідним для України, адже, на відміну від цих невеликих країн, адміністративно-територіальний устрій яких довгий час не передбачав існування регіонального рівня, Україна практично завжди (за винятком короткого часу в 20-х роках минулого століття) мала регіональний рівень управління. Цікавим є досвід використання регіонального рівня для планування регіонального розвитку та трансграничного співробітництва, що тільки починають розвиватися в Україні.

Регіон Сконе — це загалом 11 тисяч км² території, 1,3 млн населення. Якщо врахувати зону тяжіння, то до цього регіону можна віднести 3,8 млн мешканців країн Данії та Швеції.

Регіон зараз достатньо великий щоб бути важливим європейським регіоном; міжнародний аеропорт та великий ринок з мобільною робочою силою перетворює його на локомотив розвитку двох країн.

Сильні сторони — харчова промисловість, фармація, ІТ, туризм.

Регіон створено в 1999 році. Регіональна рада має 149 членів. Останні вибори відбулися в 2014 році, явка виборців склала 81%. Більшість в раді не домінуюча, представлена соціал-демократами та зеленими.

Регіон відповідає за дві сфери: медицину та регіональний розвиток.

У регіональних структурах працює 32 тисячі осіб, з них 26 тисяч — жінки.

Лікарні є в 10 містах, є госпіталь в університеті. Решта клінік невеликі, у тому числі приватні. Зі 150 клінік десь 80 знаходяться під управлінням регіону.

Громадський транспорт дуже розвинутий.

Весь громадський транспорт — під управлінням регіону, послуги з перевезення замовляються в приватних перевізників на тендерних процедурах.

У сфері культури працює комітет з питань культури, який розробляє регіональний план розвитку разом із муніципалітетами та державними агенціями.

Регіон відповідає за розподіл бюджету на регіональний розвиток — 500 млн крон на рік.

Регіон відповідає за розробку та впровадження стратегії регіонального розвитку.

У 2014 році прийняли нову стратегію розвитку до 2030 року «Відкритий Сконе», де визначено 5 пріоритетів.

¹⁰ За викладом **Крістін Аксельссон**, президента Регіональної ради та **Лера Олофа Перссона**, старшого радника з питань міжнародного співробітництва

Цікаво виглядає лого стратегії із якого видно пріоритети:

- Сконе пропонує оптимізм та якість життя;
- Сконе буде сильним та стабільним локомотивом зростання;
- Сконе отримує переваги від поліцентричної міської структури;
- Сконе забезпечуватиме соціальний захист майбутнього;
- Сконе буде всесвітньо привабливим регіоном.

Дискусії про створення регіонального самоврядування в Швеції почалися на початку 90-х років.

1995 року під час виборчої кампанії більшість політичних партій погодилися із впровадженням самоврядування на регіональному рівні.

У 1996 році уряд прийняв рішення про проведення експерименту з регіонального розвитку в регіоні Сконе і Кальме. Тут було непрямыми виборами обрано раду, що займалася медициною. В 1999 році уже була обрана рада регіону.

До об'єднання привело досягнення політичного консенсусу на національному та місцевому рівнях.

Для цього активні провідники реформи працювали із муніципалітетами, депутатами, працівниками і т. п. Вони хотіли показати людям переваги від об'єднання. Найкраще можна було показати переваги саме на прикладі громадського транспорту: один електронний квиток, гармонізація маршрутів руху поліпшили транспортні можливості мешканців регіону.

Зараз існування регіону вже не підлягає сумніву та критиці. Є гарна співпраця з муніципалітетами, державою, простіше відбувається стратегічне планування містобудівного поліцентричного розвитку. В нових масштабах простіше сформувати і необхідні ресурси, у тому числі — через транскордонні проекти.

Роль ради регіону — бути двигуном регіонального розвитку (це філософія, що дає результат).

Золоті принципи: ресурси завжди мають бути пов'язані з мандатом (повноваженнями). Зараз у Швеції створено шість регіонів. Якщо ради звертаються до уряду щодо створення регіону, вони можуть отримати мандат на таке створення. Тому планується, що за рік має бути створено ще три регіони.

Є спеціальний закон про регіональний розвиток, що регулює питання створення регіонів. Остаточне рішення про створення регіону приймає Уряд.

Фактично створення регіону — це трансформація співробітництва муніципалітетів у форму нового об'єднання для вирішення окремих завдань, які не під силу муніципалітетам, або вирішення яких на рівні муніципалітетів є надто дорогим і ускладненим.

Що таке регіон у людському вимірі?

Коли ви їдете громадським транспортом, ви сплачуєте 75% вартості квитка самостійно, решту дотує регіон. Аналогічна ситуація з медициною. Людина сплачує за відвідування лікаря чи перебування в лікарні лише незначну суму, решта йде з бюджету регіону.

Був випадок, коли для одного пацієнта везли кров із США за рахунок бюджету, оскільки в нього була складна імунна проблема. Це було дуже дорого, але все компенсується місцевим бюджетом.

Ініціювання створення регіону відбувається через консультації між муніципалітетами, які узгоджують питання доцільності створення регіону. Комунікатором можуть бути ради, партії, асоціації місцевого самоврядування.

Публічна комунікація із створення регіону. Як це було?¹¹

Особливих кампаній щодо досягнення підтримки реформи у громадськості не було. Люди розуміли перевагу такого утворення. Тому головним було не переконання мешканців у доцільності створення регіону, а переконання в цьому Уряду та муніципалітетів.

Цікавий хід в утворенні регіону було запропоновано, щоб уберегти муніципалітети від побоювання надмірної влади центру регіону. Головний офіс регіону не розмістили у Мальме, деякі інші офіси регіону розташовані в інших містах регіону. Це давало аргументи, що регіон не веде до концентрації влади в одному місці.

Особливий досвід Швеції, що може бути використаний в Україні: Громадяни хотіли хороших послуг у сфері охорони здоров'я та транспорту, не дуже вдаючись у питання, хто надає ці послуги. Для громадянина головне — не влада, а результати її діяльності в інтересах людини. Тому комунікація щодо реформи має йти саме таким шляхом: нам все одно, де буде влада, але нам не все одно, яку кількість послуг і якої якості ми отримаємо.

Суспільний розвиток базується на довірі. Люди хочуть, аби інституції до них ставилися неупереджено, а рівень послуг був максимально високим за розумну ціну.

Рівень довіри до інституцій та політиків дуже високий і він постійно зростає. До цього ж додається низький рівень корупції.

¹¹ За викладом **Томмі Крізан**, стратег, відділ розвитку демократії.

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

Регіон Сконе посідає дуже високі місця в рейтингах якості життя людини.

Основна причина відсутності великих заходів щодо переконання людей у необхідності створення регіону — в високій довірі до інституцій та політиків, що це пропонували, і те, що мешканці значних територій уже відчували себе мешканцями регіону. Основна проблема була у тому, наскільки великим має бути регіон.

Шведська приказка каже: «Починайте копати там, де стоїте», — тобто починайте роботу, а не шукайте причин у її відтермінуванні.

Місцева влада також розвиває громадську участь. Є два комітети, що працюють з громадськістю. Тут домінує думка, що з громадськістю мають зустрічатися і вести діалог власне політики, а не чиновники.

Комітети, які працюють з громадськістю, не запрошують її на свої засідання, а навпаки самі йдуть до неї. В торгові центри, на громадські свята.

Політикам потрібно більше слухати, аніж говорити. Саме тому людина має один язик і два вуха.

Вони також проводять засідання фокус-груп, які є джерелом інформації, як діяти у тому чи тому напрямі, а також джерелом нових ідей, реалізація яких посилює спроможності місцевої влади, муніципалітету, регіону.

Важливим досвідом, який може бути корисним для України, є досвід публічних дебатів з людьми щодо реформи діючих політиків національного та місцевого рівня. Тобто, на відміну від України, політики не піаряться на критиці урядових реформ, а пояснюють людям їх необхідність та їх зміст. Фактично в Швеції політики агітували ЗА реформи, які продукував Уряд, а в Україні — ПРОТИ (це було б нормально для опозиційних політиків, але зовсім не нормально для політиків з правлячої більшості).

Для започаткування публічних дискусій використовують дивні твердження. Наприклад, розміщується гасло: «Комп’ютерні ігри — це культура». Людей це зацікавлює, вони підходять, аби висловити свою думку щодо цієї тези і до розмови включаються політики, які таким чином починають діалог і отримують від людей зворотну інформацію щодо тем, які цікавлять політиків. Водночас політики таким чином рекламують себе.

Інструменти та методи інформування громадськості та як бути обізнаним щодо громадської думки з різних питань¹²

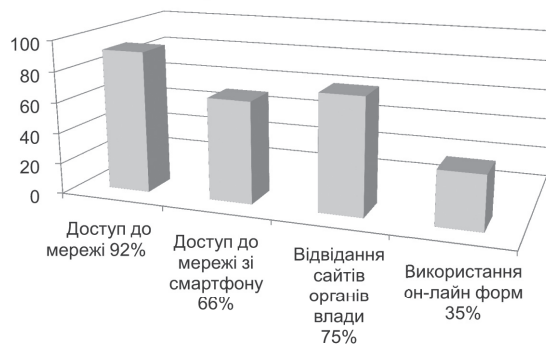
Як уже мова йшла вище, якихось особливих кампаній на підтримку реформи чи нейтралізації її противників не було, оскільки люди довіряють тим, кого вони обирають і хто пропонує реформи.

Проте комунікація є дуже важливою для виявлення можливих хибних рішень чи для врахування елементів, що не були враховані під час підготовки реформи.

Зараз найважливішим елементом такої комунікації стає Інтернет.

Користування мережею Інтернет (16-85 років)

Source: Statistics Sweden, Use of computers and the internet by private persons in 2014

Рис. 3. Користувачі інтернету

На початку різні служби та відомства творили власні веб-ресурси, що ускладнювало комунікацію як між самими службами, так і між людьми та службами.

Для посилення можливостей служб та спрощення пошуку людьми необхідної інформації для різних категорій споживачів було створено різні сервіси:

- Громадяни, шукачі вакансій, політики — Skane.se
- Пацієнти — 1177.se
- Опікуни — Vardgivare.skane.se
- Підприємці — Skane.com

¹² Луїз Ерколіно, менеджер, цифрові медіа.

- Партнери — Utveckling.skane.se
- Відвідувачі — Visitskane.com
- Користувачі громадського транспорту — Skanetraffiken.se
- Працівники — Intranet

Існування Інтернет-ресурсів не просто сервіс для споживачів з боку влади та її інституцій. Зворотний зв'язок, який при цьому створюється, дає змогу швидко вирішувати проблеми чи складнощі, що продукуються реальним життям.

Цей процес дуже добре видно на рисунку.

Процес покращення електронних послуг

Рис. 4. Процес покращення електронних послуг

До роботи з відгуками через Інтернет додається й традиційна комунікаційна робота:

- ✓ моніторинг соц. мереж;
- ✓ моніторинг медіа;
- ✓ щоденні прес-аналізи керівникам та політикам.

Для України в цілому та для органів місцевого самоврядування зокрема комунікаційні стратегії та система моніторингу виконання ухвалених рішень не є повсякденною практикою. Українські органи радше реагують уже на їх пікетування чи навіть блокування незадоволеними. Впровадження моніторингу та реагування — значно ефективніший, дешевший та безпечніший спосіб урядування.

Шведський досвід промоції великих реформ від планування до впровадження у сферах освіти, адміністративно-територіального устрою та фінансів¹³

Швеція має 290 муніципалітетів та 20 графств (ландстингів), але так було не завжди.

З давніх часів місцева влада існувала у рамках традиційних церковних парафій, які фактично стали територіальною основою місцевого самоврядування — близько 2500 одиниць.

Закон про місцеве самоврядування 1862 року визначив 3 типи ОМС: *міста, ринкові міста та сільські муніципалітети*.

Перші виклики, що постали перед муніципалітетами, були — індустріалізація та урбанізація, стрімке зменшення сільського населення.

Після Другої світової війни перед муніципалітетами постали нові виклики завдяки збільшенню населення у містах і вимог щодо зміцнення систем шкільництва та соціального захисту по всій країні.

Швидке зменшення населення сільських територій сприймалось як загроза місцевому самоврядуванню. Були також побоювання, що укрупнення сільських муніципалітетів тільки прискорюватиме цей процес.

Але Асоціація сільських муніципалітетів Швеції та Асоціація міст Швеції підтримували територіальну реформу.

Сьогодні в Швеції є два типи місцевого самоврядування: муніципалітети та ради графств. Незалежно від розміру муніципалітету та графства, ради мають виконувати свої повноваження, що визначені законом. На рівні графства є державна адміністрація, яку очолює губернатор.

¹³ За матеріалами презентацій: Лена Даль, заступник виконавчого директора SALAR, Джеркер Статтін, керівник міжнародного відділу, Ларс Ерік Еріксон, старший радник

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

Після другої світової війни почалась значна міграція населення та урбанізація. Найбільше від цього потерпали сільські муніципалітети.

На час першої реформи територіального устрою в Швеції, як і зараз в Україні, була сильна Асоціація сільських муніципалітетів.

Проте шведська асоціація підтримала ідею реформи територіального устрою, оскільки члени асоціації розуміли: якщо реформа не буде проведена, то місцеве самоврядування в сільських територіях буде під загрозою ліквідації.

У 1952 році була створена комісія з реформи і стосувалась реформа лише сільських муніципалітетів. Встановлено вимогу щодо населення — 2500 осіб. Це привело до скорочення кількості муніципалітетів з 2,5 тисяч до 1 тисячі, а середня чисельність населення сільського муніципалітету зросла до 4100 осіб. Вдвічі було розширено податкову базу муніципалітетів, збережено 3 типи муніципалітетів: *міста, ринкові міста та сільські муніципалітети*.

Після реформи, уже в 60-тих роках знову почалась розмова про необхідність реформи.

Причинами нової реформи стали:

- Не достатній радикалізм реформи 1952 року;
- Продовження зростання кількості населення та міграція з сіл до міст викликали низку нових проблем не тільки для сільських муніципалітетів (брак економічних та людських ресурсів), а й для міст (просторове планування, житло, інфраструктура);
- Повноваження ОМС розширили у 1950-х. Нова система шкільної мережі мала поставити муніципалітети у доволі жорсткі рамки і частина муніципалітетів були неспроможні до нових повноважень;
- Уряд мав робити вибір: або забрати деякі повноваження на центральний (графства) рівень, або об'єднати муніципалітети;
- Варто зауважити, що як і у 1952-му році в 1962-му обидві асоціації (сільських муніципалітетів та міст) підтримували реформу і в 1962 році Парламент прийняв рішення щодо проведення реформи.

Реформа 1962 року вплинула на всі три типи муніципалітетів оскільки вона ґрунтувалась на теорії центральних міст. Це означало, що нові муніципалітети мають організовуватись навколо міст – центрів зростання. Це був принципово новий підхід до побудови одиниць місцевого самоврядування. Було вирішено, що мінімальна чисельність населення має бути не менше 8 тисяч осіб, аби забезпечити передачу середньої освіти на муніципалітети.

Реформа 1962 року в Швеції за своєю логікою аналогічна тій, що має бути проведена в Україні за Концепцією реформи № 333-р від 01.04.2014 року. Нові органи місцевого самоврядування в Швеції мали бути структуровані навколо міста-центру, що стане ядром для надання послуг.

Місто-центр — це територія зі щільною забудовою, що, природно, виконує адміністративні, комерційні, соціальні та культурні функції для своїх мешканців та мешканців навколишніх територій.

Навколишня територія — це територія, на якій місто домінує над іншими центрами.

Укрупнення муніципалітетів пропонували так звані адміністративні ради в графствах, які запропонували карту з 280 муніципалітетів. Було питання: це добровільна реформа чи обов'язкова? Але підтримка людьми цієї ідеї створювала ілюзію, що впровадження цієї реформи буде дуже простим і добровільним.

Уряд лише запропонував, що муніципалітети в межах карти створюють комітет, який погоджує всі процедури об'єднання.

Проте впродовж кількох років виявилось, що процес іде надто повільно. Не об'єднувались найбільш необхідні. Тому в 1969 році парламент встановив граничну дату об'єднання — 1971 або 1974 рік (прив'язка до виборів). Так завершилась реформа і появилось лише 290 муніципалітетів.

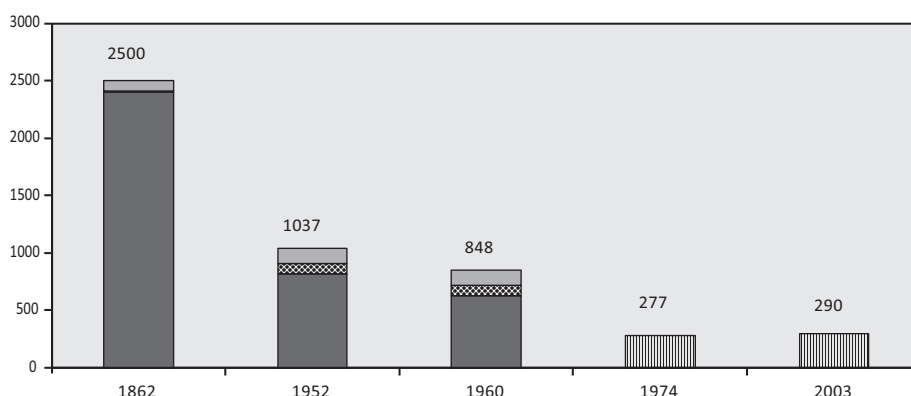

Рис. 5. Зміна числа муніципалітетів у Швеції

Нові муніципалітети отримали нові великі повноваження та нові ресурси. Фактично після цього уряд виділяє кошти, потрібні муніципалітету, але уже не керує їх розподілом – це прерогатива органів муніципалітету.

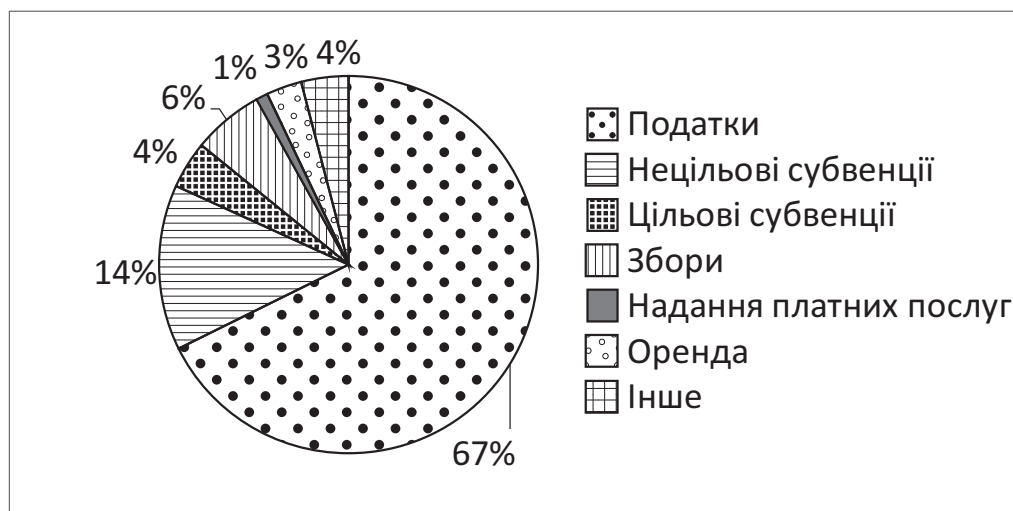

Рис. 6. Структура надходжень у муніципалітети Швеції

Доходи — 67% ПДФО, 14% — держсубвенція, 3% — рента та оренда.

Вилка загального рівня оподаткування ПДФО складає 28,19 — 34,1%.

Адміністрування податків здійснюється державною податковою агенцією.

У муніципалітеті 42% усіх видатків — видатки на освіту, 20% — на догляд за людьми похилого віку.

Сьогодні можна з впевненістю стверджувати, що реформи в Швеції 1952 та 1962 років дали змогу зберегтися місцевому самоврядуванню на всій території країни, посилити ресурсні спроможності муніципалітетів і в слабозаселених територіях.

Після реформи обирається 44 тисячі депутатів. Поступово відбувається професіоналізація місцевих політиків, частка тих, хто професійно займається місцевою політикою поступово зростає.

Виборці та обрані представники стають ближчими один до одного.

Основна причина децентралізації полягала в тому, аби отримати гнучкість та технічну можливість у наданні публічних послуг та сприянні місцевому економічному розвитку.

Українські працівники місцевого самоврядування та обрані представники сподіваються від реформи місцевого самоврядування в Україні права на розпорядження землями за межами населених пунктів та передачу земель державної власності у власність муніципалітетів. Це не знаходить розуміння у шведських муніципальних діячів. На їх думку, для муніципалітету немає необхідності мати у власності земельні ділянки. Муніципалітет має право на монопольне розроблення містобудівної документації, і саме він відповідає за забудову території та схвалює детальний план земельної ділянки власника, що він може робити з цією землею.

Окремі запитання¹⁴ щодо реформи та короткі відповіді на них:

1. Про право власності муніципалітету на майно та землю.

В Україні серед місцевого самоврядування побутує думка, що вирішення місцевих проблем потребує виключного права муніципалітету на землю, як в межах, так і поза межами поселень. Цей «рентний» підхід є домінуючим. Було б переконливо показати на прикладі конкретного муніципалітету розподіл земель за формою власності, частку муніципального майна в муніципалітеті, кількість та капіталізацію комунальних підприємств, тощо.

2. Містобудівна документація

Для України традиційним є не бажання займатись плануванням розвитку території, її забудови встановленню певних правил. Наші органи місцевого самоврядування хочуть отримати право розпоряджатись землею без наявності планувальних документів.

¹⁴ Запитання були поставлені членами української делегації (примітка автора).

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

ПРОМІЖНІ ВИСНОВКИ ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДОСВІДУ РЕФОРМ В ДАНІЇ ТА ШВЕЦІЇ В УКРАЇНІ

Загальна інформація для порівняння

Показник	Данія	Швеція	Україна
ВВП на особу доларів США, 2011 рік	61 303	59593	3 575
% міського населення, 1960 рік	73,7	72,5	46,7
% міського населення, 1970 рік	79,7	81,3	55,1
% міського населення, 2005 рік	85,9	84,3	68
Площа, км ²	43 094	450 295	603 550
Населених пунктів	2245	2928	29801
Населення, млн. осіб до реформи 1970 року	4,9	8	47
Кількість муніципалітетів до реформи 1970 року (Данія), 1960 (Швеція)	1400	2500	АРК, 24 області, Київ, Севастополь ¹⁵ 490 районів, 460 міст (з них 180 — міста спец. статусу, республіканського, обласного значення), 111 районів у містах, 885 селищ міського типу, 10279 сільських рад,
Кількість муніципалітетів після реформи 1970 року (Данія), 1960 (Швеція)	270	848	
Кількість муніципалітетів після реформи 2005/2007 року (Данія), 1974 року (Швеція)	98	277	АРК, 24 області, Київ, Севастополь Близько 150 районів, та 1500-1800 громад
Скорочення кількості муніципалітетів, (рази)	14,28	9,02	7,3 – 6,1

¹⁵ Станом на 01.01.2015

ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГУ

Досвід Данії та Швеції для України, на перший погляд, виглядає дещо дивним для вивчення та застосування. Адже ми звикли вважати, що це надто розвинені та надто ментально відмінні від нас країни. Але насправді саме ці країни, завдяки реформам, зробили значний прорив у своєму розвитку, а Україна, не вивчаючи детально їхнього досвіду, не свідомо, обрала саме скандинавський шлях.

1. Фактично можна стверджувати, що нинішня модель реформування місцевого самоврядування та територіального устрою України є радше «скандинавською», а не «польською» моделлю. Україна пішла шляхом добровільного об'єднання, яке, як показує досвід Данії, Швеції та й Латвії, може бути досить тривалим процесом.
2. Досвід реформ Данії та Швеції є корисним з точки зору розуміння реальності (не реальності) добровільного об'єднання громад в умовах тотальної недовіри всіх до органів влади. Присутність м'якого тиску та певних часових рамок щодо добровільного періоду об'єднання і в Данії і в Швеції спонукають Україну до пошуку подібних засобів.
3. Реформа в Данії 2005–2007 років є логічним продовженням реформи 1970 року і викликана об'єктивними потребами перерозподілу раніше не властивих для МС повноважень (зайнятість та інтеграція мігрантів).
4. Фактично, для України зараз більш подібною виглядає саме реформа 1970 року в Данії та комбінація реформи 1952 та 1962 року у Швеції, що пододала фрагментарність територіального устрою.
5. Обрана Україною модель об'єднання громад навколо домінуючого міста повністю співпадає із скандинавським досвідом.
6. І перша, і друга реформи в Данії та Швеції стали продуктом політичного консенсусу на національному рівні і активної ролі місцевого самоврядування, яке не було противником реформи. Це вимагає від українців пошуку такого консенсусу хоча б серед партій парламентської коаліції.
7. Проведення реформи передбачає інституційну складову (спеціальні комісії, що готують реформу та вирішують поточні питання). Варто в Україні якомога швидше створити систему інституційного забезпечення реформ від національного до регіонального рівнів.
8. Реформи в Данії та Швеції не мали якогось серйозного спротиву передусім через традиційну довіру громадян до владних інституцій та спокійне і відкрите обговорення позитивів від реформи серед суспільства.
9. Цікавою особливістю реформ є спосіб спокійної передачі повноважень від «старих ОМС» до новообраних ОМС на новій основі протягом року. На жаль, подібні механізми не передбачені в українському законодавстві, що створює додаткові ризики.
10. ЗМІ в процесі реформи не були джерелом спротиву реформи, а замість апелювання до скандалів та провокацій — забезпечували висвітлення реформи через конкретні приклади можливого поліпшення послуг для мешканців муніципалітетів.
11. Система нагляду над дотриманням законності ОМС заведена на Міністерство внутрішніх справ. Міністр має серйозні права, аж до розпуску ОМС. Цей досвід заслуговує на вивчення щодо запровадження в Україні відповідальності депутатів місцевих рад за вихід за межі власних повноважень.
12. Асоціація місцевого самоврядування фактично підтримала реформу і активно брала участь у її реалізації, ставши по суті сервісним центром для муніципалітетів, які включились у реформу.
13. Об'єднання добровільне відбувалось за допомогою м'якої сили, коли відмовитись від такого об'єднання неможливо (і це також демократія).
14. Методичні роз'яснення реформи та консультаційна підтримка процесу реформи мають стати практикою діяльності урядових органів, а ЗМІ мають стати друзями у процесі реформ.
15. Сподівання органів місцевого самоврядування на поліпшення фінансового стану через впровадження податків на нерухомість та землю не є перспективним. Частка цих податків є незначною. Головне зацікавлення ОМС — робочі місця, а не земля.
16. Планування містобудівної діяльності, монополія ОМС на розробку містобудівної документації — головна гарантія впливу МС на місцевий розвиток. Це має стати основою політики місцевого самоврядування.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Угода про структурну реформу¹⁶ між Урядом Данії (Ліберальною партією та Консервативною партією) та Данською народною партією

ВСТУП

Уряд (Ліберальна партія і Консервативна партія) і Данська народна партія мають погодження щодо необхідності реформи в системі функцій держави і публічних послуг.

Метою реформи є підтримка і розвиток державного сектору, управління яким здійснюється на демократичних засадах і який має міцний фундамент для подальшого розвитку Данії як суспільства загального добробуту.

Данія має давню традицію піклування про найбільш вразливих членів суспільства та інвестування у народ і майбутнє. Державний сектор повинен мати навіть ще кращі можливості робити це і в майбутньому.

Отже, децентралізований державний сектор, що є відмінною рисою устрою Данії, потребує такої будови, яка б сприяла його спроможності задовольняти вимоги майбутнього шляхом створення сталих адміністративних одиниць з чіткими повноваженнями і відповідальністю щодо надання населенню Данії високоякісних послуг із соціального забезпечення.

Укрупнені муніципалітети можуть стати основою для більш досконалого вирішення завдань, коли більше завдань із забезпечення соціального добробуту вирішуватимуться на місцевому рівні, а демократія буде зміцнена за рахунок того, що більше політичних рішень прийматимуться на місцях.

Реформа ґрунтується на проведеній комплексній аналітичній роботі. Рекомендації Комісії з питань адміністративного устрою, що пройшли широкі слухання та обговорення, були покладені в основу політичного процесу, результатом якого є ця Угода щодо загальних принципів для майбутнього державного сектору. Впровадження Угоди потребує великої законодавчої роботи.

Реформа визначає новий державний сектор, у якому муніципалітети, регіони і держава мають власну ідентичність стосовно функцій і завдань. Держава встановлює програмні засади. Муніципалітети відповідатимуть за функції, що передбачають безпосередню взаємодію з громадянами, і тому стануть головними точками доступу громадян і компаній до державного сектору. П'ять новостворених регіонів відповідатимуть за послуги в сфері охорони здоров'я, стимулюватимуть регіональний розвиток і братимуть на себе вирішення основних операційних завдань для муніципалітетів.

Угода передбачає скорочення рівнів оподаткування від трьох до двох.

Сторони, які погодили цей документ, вважають, що Угода про структурну реформу створює спільні та обов'язкові до впровадження програмні засади подальшого розвитку державного сектору.

Сторони погодилися підготувати план для більш докладного законодавчого забезпечення Угоди до кінця вересня 2004 року.

У зв'язку з цим Уряд (Ліберальна партія і Консервативна партія) і Данська народна партія підкреслюють важливість заручитися підтримкою широкої більшості задля реалізації структурної реформи. Тому підписанти Угоди є відкритими до розширення групи партій, які є сторонами Угоди, за рахунок партій, які бажають приєднатися до цієї Угоди до остаточного узгодження плану впровадження наприкінці вересня.

Уряд і Данська народна партія запропонували політичним партіям, які відмовилися підписати цю Угоду, приєднатися до тих частин загального компромісного варіанту, які вони вважають прийнятними (без права вето), і тим самим взяти участь у законодавчому впровадженні відповідних галузей. Таким чином, законодавство, пов'язане з реалізацією структурної реформи, матиме підтримку максимально широкої більшості.

РОЗПОДІЛ ФУНКЦІЙ У МАЙБУТЬОМУ ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Відповідно до цієї Угоди буде проведено фундаментальну реформу державного сектору. Розподіл на провінції буде скасовано і буде встановлено п'ять виборчих регіонів. Більші за розміром та економічно більш сталі муніципалітети одержать повноваження, вирішуватимуть більшість завдань, пов'язаних з наданням послуг громадянам. Нижче представлено загальний опис розподілу функцій і завдань, що також містить деякі посилання на подальші розділи документу, в яких розподіл функцій та відповідальності описано для окремих галузевих сфер.

У соціальному секторі, в якому регіонам практично було передано відповідальність за низку існуючих закладів провінцій, протягом 2006 року відбуватимуться обговорення за участі комісій, які відповідають за підготовку

¹⁶ Витяг з тексту угоди.

нових регіонів та муніципалітетів/інтеграційних комісій. Метою обговорень буде: вивчити та проаналізувати доцільність передачі цих закладів місцевим муніципалітетам, на території яких вони розташовані, з початку впровадження реформи в 2007 році. У ситуації, коли місцева влада бажає взяти на себе відповідальність за функціонування закладу, але можливість досягнення згоди відсутня, рада з питань розподілу прийматиме остаточне рішення відповідно до керівних рекомендацій, що є застосовними за даних обставин.

У зв'язку з новим розподілом функцій і завдань, що є складовою структурної реформи, сторони також зазначають, що протягом років вже відбувалася децентралізація повноважень з їх передачею на муніципальний рівень. Сторони погоджуються, що цей процес має продовжуватися. З цією метою, комітет з питань співробітництва, який буде створено між регіонами та муніципалітетами, має не рідше, ніж один раз протягом кожного виборчого періоду, обговорювати питання доцільності передачі відповідальності за певний соціальний заклад муніципалітету, на території якого він розташований.

МУНІЦИПАЛІТЕТИ

Муніципалітети відповідатимуть за вирішення більшості завдань, пов'язаних із забезпеченням соціального добробуту. Відповідно, існує консенсус щодо передачі певних функцій від провінцій до муніципалітетів, оскільки більший розмір дозволить їм здійснювати більшу кількість повноважень.

Утворення нових, потужніших, муніципалітетів закладе підвалини для того, щоб вони відігравали більш суттєву роль у розвитку місцевої території. Більша професійна сталість муніципалітетів означатиме спроможність самостійно вирішувати більше завдань технічного та екологічного характеру, кращу інфраструктуру та кращий розвиток бізнесу.

Сторони, які погодили цей документ, вважають, що в майбутньому муніципалітети мають взяти на себе кілька додаткових завдань:

- Посилена роль у забезпеченні медичних послуг, коли муніципалітети заохочуватимуться до того, щоб спрямовувати зусилля на покращення профілактики захворювань, навчання та догляду.
- Усі види реабілітації, яка не проводиться стаціонарно.
- Центри працевлаштування будуть створені у співробітництві між муніципалітетами та Службою зайнятості Данії.
- Адміністративна та фінансова відповідальність за всі соціальні послуги громадянам.
- Заклади для дітей і молоді, які мають соціальні проблеми або проблеми поведінки.
- Адміністративна та фінансова відповідальність за спеціалізовану освіту.
- Спеціалізовані школи, крім національних і регіональних шкіл.
- Адміністративна та фінансова відповідальність за більшість програм і закладів спеціалізованої освіти для дорослих.
- Обслуговування бізнесу.
- Підвищена відповідальність за громадський транспорт.
- Відповідальність за більшість з існуючих доріг, які підпорядковуються провінціям.
- Більшість чинних функцій і завдань, які мають провінції у сфері природних ресурсів і навколишнього середовища.
- Більша компетенція у питаннях територіального планування.
- Більша відповідальність за місцеву діяльність у сфері культури.

Крім цього, місцеві уряди матимуть можливість вирішувати низку завдань, пов'язаних з наданням послуг громадянам, від імені інших органів влади у центрах надання послуг.

РЕГІОНИ

Нові регіони відповідатимуть за послуги в галузі охорони здоров'я, в тому числі за медичну допомогу в лікувальних закладах, а також за увесь спектр державного медичного страхування, послуги лікарів загальної практики і вузьких спеціалістів.

Крім цього, регіони одержать низку позитивно визначених завдань, зокрема щодо регіонального розвитку, а також завдання, які окремих муніципалітет не має змоги вирішувати належним чином.

Сторони, які погодили цей документ, вважають, що регіони мають взяти на себе такі функції та завдання:

- Відповідальність за послуги в галузі охорони здоров'я, в тому числі психіатричне лікування, а також увесь спектр послуг державного медичного страхування.
- Відповідальність за розроблення планів забудови територій, в тому числі загального бачення розвитку регіону в таких сферах, як природні ресурси та навколишнє середовище, торгівля і промисловість, туризм, зайнятість, освіта і культура, а також розвиток віддалених територій регіону та сільських місцевостей. Регіони матимуть змогу координувати діяльність у цих сферах та надавати послуги із забезпечення діяльності (секретаріатів) нових форумів і платформ з питань регіонального росту.

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

- Відповідальність за низку закладів для вразливих груп населення та осіб з особливими потребами.
- Утворення транспортних компаній по всій Данії. Транспортні компанії відповідатимуть за громадські автобусні перевезення в регіоні, а також за залізниці провінцій, не передані державі.

Наостанок, уклавши відповідну угоду з органами місцевого самоврядування, регіони можуть виступати контрагентами з виконання місцевих функцій, які по своїй природі є спорідненими до регіональних функцій, коли регіони мають відповідну спеціалізовану компетенцію, наприклад, у сфері реабілітації.

ДЕРЖАВА

У цілях забезпечення цілісності та послідовності вирішення завдань певні функції будуть передані державі. У результаті цього відповідальність за другий етап середньої освіти та програми підготовки до іспитів на вступ до закладів вищої освіти буде покладено на державу, разом з іншими видами освіти для молоді. Держава візьме на себе відповідальність за центри освіти для дорослих і програми підготовки до іспитів на вступ до закладів вищої освіти для дорослих, а також освіту осіб з дислексією, освіту в галузях «Сестринська справа» і «Радіографія», а також освіту в соціальній галузі та галузі охорони здоров'я.

Центри знань провінцій, державні центри знань і комунікації, Данський центр програм технічної допомоги в сферах реабілітації та спеціалізованої освіти, а також більшість спеціалізованих національних і регіональних центрів психологічної допомоги будуть організаційно зосереджені під одним «парасолем» — національною організацією в галузі знань і спеціалізованого консультування, виконавчий комітет якої складатиметься з представників держави, регіонів, муніципалітетів та організацій споживачів.

Відповідальність за загальну мережу доріг буде зосереджено в центральному уряді, який також візьме на себе відповідальність за ті залізничні дороги провінцій, що не будуть передані транспортним компаніям.

Функції з оподаткування і стягнення боргів також належатимуть державі, але повсякденне обслуговування громадян з питань оподаткування буде здійснюватися муніципалітетами.

У майбутньому держава візьме на себе загальне адміністрування та сплату внесків до структурних фондів ЄС. Наостанок, державі буде передано кілька завдань, що наразі належать провінціям, у таких сферах, як охорона навколишнього середовища, містобудування та культура.

ЗВЕДЕНИЙ ЗАКОН «ПРО МІСЦЕВИЙ УРЯД»

Міністерство соціального забезпечення Данії
Зведений закон «Про місцевий уряд» № 1060 від 24 жовтня 2006 р.

Зведений закон «Про місцевий уряд»¹⁷

Оголошення про Закон «Про місцевий уряд», прийнятий згідно зі Зведеним законом № 968 від 2 грудня 2003 р., зі змінами, внесеними до пункту 1 Законом № 439 від 9 червня 2004 р., до пункту 77 Законом № 537 від 24 червня 2005 р., пункту 45 Законом № 540 від 24 червня 2005 р. та пункту 9 Законом № 542 від 24 червня 2005 р.. Цей Зведений закон набуває повної чинності 1 січня 2007 р.

ЧАСТИНА 1

Загальні положення

1.(1) Цей Закон стосується всіх муніципалітетів, якщо інше не вказане у цьому Законі.
(2) Положення цього Закону стосуються управління всіма справами місцевого урядування, якщо у законодавстві прямо не вказане інше.

2.(1) Справами місцевого урядування мають керувати місцеві ради, які обираються за правилами, встановленими Законом «Про вибори місцевого та регіонального уряду».

(2) Конкретні правила місцевого урядування мають бути викладені у статуті місцевого уряду, що приймається місцевою радою. Пропозиції щодо статуту місцевого уряду та поправки до статуту мають розглядатися на двох засіданнях місцевої ради з мінімальним інтервалом у шість днів.

(3) Для місцевих урядів, що працюють у корпоративній системі, згідно з пунктом 64, статуту місцевих урядів та поправки до них вимагають ратифікації Міністром внутрішніх справ та охорони здоров'я. Для всіх місцевих урядів, місцева рада повинна повідомити відповідну регіональну державну адміністрацію, згідно з пунктом 47, про будь-які прийняті статуту місцевого уряду і поправки до них. Статут місцевого уряду має бути відкритим для ознайомлення жителями муніципалітету.

(4) Місцева рада встановлює власний регламент.

3.(1) Місцева рада міста Копенгаген називається Міською радою. Для інших муніципалітетів назва місцевої ради вказується у статутах місцевого уряду.

(2) Муніципалітет Борнхольм називається Регіональним муніципалітетом Борнхольм.

(3) Голова місцевої ради називається мером.

4.(1) Місцевій раді дозволяється змінювати свою назву лише за згодою Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я.

(2) Герб і печатки місцевого уряду, зареєстровані у Патентному бюро Данії, закріплюються за органами відповідного уряду. Міністр економіки та комерційних справ має викласти правила подання заяви, реєстрації, видалення та будь-яких інших офіційних дій стосовно гербів і печаток місцевих урядів, а також правила внесення змін до отриманих заявок та запитів про подання копій з реєстру.

ЧАСТИНА 2

Місцева рада

5.1(1) Кількість членів місцевої ради встановлюється у статуті місцевого уряду. Кількість членів у муніципалітетах з населенням більше 20 тисяч чоловік має бути непарною, не менше 19 і не більше 31, але у місті Копенгаген максимальна кількість складає 55, однак з дотриманням положень підпункту (3). Кількість членів муніципалітетів з менш ніж 20 тисячами жителів має бути непарною, не менше 9 і не більше 31.

(2) Кількість жителів, вказана у підпункті 1, має бути встановлена на 1 квітня року, у якому проводяться вибори до місцевої ради.

(3) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я з метою підтримки представництва німецької меншості у Південній Ютландії може встановити мінімальну кількість членів, які мають обиратися до місцевої ради.

(4) Крім того, Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити правила обрання делегата до місцевої ради від німецької меншості у Південній Ютландії та направлення його до постійного комітету за вибором делегата. Такий делегат не має права голосу. В усьому іншому такий делегат має права, закріплені за членами місцевої ради та відповідного комітету згідно із законодавством Данії.

¹⁷ Переклад Програми сприяння парламентам України

6.1(1) Установче засідання новообраної міської ради проводиться у період з 1 по 15 грудня року виборів, але тільки після того, як попередня місцева рада прийме рішення щодо будь-яких оскаржень і протестів проти результатів виборів. Повідомлення про скликання засідання оголошує найдавніший член місцевої ради або, якщо більше однієї особи працюють у раді протягом однакового періоду часу, найстарший з них.

(2) На своєму установчому засіданні місцева рада має обрати голову з-поміж членів ради згідно з пунктом 24(1). На виборах головує член, який скликав раду.

(3) Жоден працівник міського уряду не може бути головою місцевої ради. Крім того, голова місцевої ради не може водночас бути головою регіональної ради.

(4) Відразу після проведення виборів голови місцева рада повинна обрати заступника голови з-поміж своїх членів, який має виконувати обов'язки голови за його відсутності. Вибори проводить новообраний голова або, за його відсутності, член, який проводив вибори голови, з дотриманням того ж регламенту.

(5) У статуті місцевого уряду може передбачатися, що місцева рада обирає першого та другого заступника голови з-поміж своїх членів, які виконуватимуть обов'язки голови за його відсутності у вказаному порядку. Ці вибори проводяться за процедурою, визначеною у підпункті (4) в один тур за пропорційним представництвом згідно з пунктом 24(3).

(6) Обраний голова та заступник (заступники) голови обіймає (обіймають) свою посаду протягом терміну повноважень місцевої ради.

7.(1) Будь-який член місцевої ради зобов'язаний прийняти своє обрання головою або заступником голови.

(2) Місцева рада може звільнити голову та заступника голови від виконання обов'язків за їхнім бажанням на строк повноважень, що залишився. Голова місцевої ради отримує звільнення, якщо його обирають головою регіональної ради.

(3) У разі звільнення голови або заступника голови від виконання своїх обов'язків, у разі смерті або виходу на пенсію з місцевої ради, новий голова обіймає посаду на строк повноважень місцевої ради, що залишився, згідно з правилами пункту 24(1). Якщо обирається більше одного заступника голови, то вакансія заповнюється за поданням групи у місцевій раді, від якої був обраний заступник голови, що вибув.

8.(1) Місцева рада приймає рішення про час і місце проведення чергових засідань, про які оголошується у місцевій пресі за процедурою, встановленою місцевою радою на початку кожного фінансового року. В оголошенні має також зазначитися адреса муніципалітету, у якому список справ та копія протоколів з резолюціями буде відкрита для загального огляду згідно з підпунктом (6). Чергові засідання, зазвичай, проводяться раз на місяць після оголошення у місцевій пресі за процедурою, встановленою місцевою радою.

(2) Позачергові засідання проводяться на вимогу мера або мінімум однієї третини членів ради. Мер визначає час та місце позачергових засідань, із повідомленням жителям муніципалітету про засідання за якомога більший час.

(3) Місцева рада може прийняти правила щодо тривалості засідань.

(4) Мер організує оперативне направлення порядку денного, але не менше, ніж за чотири робочих дні до засідань місцевої ради, а також оперативне надання членам ради документів, необхідних для розгляду питань, включених до порядку денного, але не менше, ніж за три робочих дні до засідання. Крім того, члени мають право переглядати матеріал, відкритий для вивчення, у супроводі осіб, які не є членами місцевої ради, за умови дотримання обмежень щодо конфіденційності, встановлених за законом.

(5) Місцева рада може встановити, які документи по справі мають надсилатися членам для вивчення, включаючи будь-які заяви і рекомендації. Крім того, з метою розгляду індивідуальних справ, місцева рада може прийняти рішення щодо доцільності та обсягу інформації, яку можуть вимагати члена, або технічної допомоги, яка має надаватися адміністрацією.

(6) Список справ, що розглядатимуться місцевою радою, та протокол прийнятих рішень, наскільки можливо, мають бути відкритими для вивчення за однією або більше адресами у муніципалітеті, але завжди за умови дотримання обмежень щодо конфіденційності, встановлених за законом.

9.(1) Будь-який член місцевої ради має право, у рамках своїх посадових обов'язків, переглядати документи по справі, що зберігаються в остаточному вигляді в адміністрації місцевого уряду.

(2) Будь-який запит щодо доступу до справ, згідно з підпунктом (1), слід направляти меру.

(3) Мер має право обмежити доступ до справ через велику кількість бажаючих вивчати справу або якщо допомога у вивченні справи спричинить труднощі, що не виправдовуються метою.

(4) Член ради на запит може отримати копії документів по справі, яку він має право вивчати згідно з підпунктами (1) — (3). Однак місцева рада може прийняти детальні правила щодо реалізації права на отримання справ та обмеження на це право, якщо цього вимагають обставини.

9.a.(1) Місцева рада може прийняти рішення про проведення семінарів для місцевої ради щодо річного бюджету місцевого уряду або з інших питань місцевого урядування, що мають загальну вагу. Такі рішення місцевої ради, по можливості, приймаються з урахуванням розкладу засідань, прийнятого згідно з пунктом 8(1).

(2) Місцева рада може дозволити іншим особам брати участь або відвідувати семінари.

(3) На семінарах не приймають рішення.

ДОСВІД РЕФОРМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ДАНІЇ ТА ШВЕЦІЇ

10.(1) Засідання місцевої ради відкриті для громадськості. Місцева рада може приймати рішення про закритий розгляд справи, якщо цього вимагає її природа. Питання щодо того, чи є підстави для закритого розгляду справи, само по собі обговорюється на закритому засіданні, якщо таке рішення приймає місцева рада або голова.

(2) Місцева рада може дозволити працівникам місцевого уряду бути присутніми на закритому розгляді. Місцева рада викликає інших осіб на закритий розгляд справи, якщо це може допомогти прояснити справу.

11.(1) Будь-який член місцевої ради має право подати будь-яке питання, що стосується справ місцевого урядування, та пропозиції щодо відповідних рішень на розгляд місцевої ради. Комітети і голова місцевої ради повідомляють місцевій раді про деталі запиту та, з дотриманням обмежень, встановлених законом, у кожному випадку вони повинні регулюватися рішеннями місцевої ради.

(2) Місцева рада уповноважена розглядати питання, якщо на засіданні присутні не менше половини членів.

(3) Рішення приймаються більшістю голосів, крім випадків, коли прямо встановлене інше.

12.(1) Перед прийняттям рішення питання розглядається один раз, крім випадків, коли прямо встановлене інше.

13.(1) Рішення місцевої ради вносяться до протоколів рішень, які підписують присутні члени після кожного засідання. У місті Копенгаген протоколи підписує лише голова та секретар Міської ради.

(2) Будь-який член, присутній на засіданні, може вимагати внесення короткого запису про окрему думку до протоколів рішень, а щодо рішень, які мають передаватися іншому органу, вимагати, щоб останній ознайомився зі змістом протоколів. Даний член має право доступу для обґрунтування своєї точки зору, яка має бути включена до протоколів, що передаються.

14.(1) Місцева рада приймає рішення щодо того, чи інтерес члена є таким, що вимагає його виключення з участі в обговоренні на засіданні місцевої ради та голосування по справі.

(2) Член має повідомити місцевій раді про обставини, у зв'язку з якими він може бути дискваліфікований.

(3) Якщо член може бути позбавлений права розглядати питання, винесене на засідання місцевої ради, згідно з підпунктом (1), то члени, обрані за відповідним списком кандидатів, мають право вимагати, щоб для участі у розгляді питання була викликана інша особа з їхнього списку.

(4) Якщо місцева рада приймає рішення щодо кваліфікації члена, не викликаючи особу на його заміну, то члени, обрані за відповідним списком кандидатів, мають право вимагати перенесення розгляду питання на наступне засідання. Однак відкладення не дозволяється, якщо проти цього виступають дві третини присутніх членів, або якщо внаслідок такого перенесення будуть порушені кінцеві строки, встановлені законом або іншим органом.

15.(1) Якщо член не може брати участі у засідання місцевої ради за станом здоров'я, то члени, обрані за відповідним списком кандидатів, можуть вимагати викликання особи на заміну для участі у засіданні. Для установчого засідання, що проводиться, згідно з пунктом 6, або для повторного розгляду річного бюджету, згідно з пунктом 38(2), також можна вимагати заміни, якщо член не може брати участі з будь-якої причини. Якщо жодна особа зі списку кандидатів не може викликати заміну, то сама особа, яка заміщатиме, має право вимагати, щоб її викликали.

(2) Якщо голова місцевої ради отримує повідомлення або іншу інформацію про те, що член не зможе виконувати свої обов'язки у місцевому уряді протягом більше одного місяця за станом здоров'я, через вагітність, народження або усиновлення дитини, виконання інших державних, комерційних або подібних обов'язків, то голова викликає особу на заміну на наступне засідання місцевої ради.

(3) Якщо особа може відновити виконання своїх посадових обов'язків, то замісник залишає місцеву раду.

(4) Місцева рада вирішує, чи задоволені вимоги для допуску замісника.

(5) Якщо згідно з підпунктом (2) вводиться замісник голови або заступника голови місцевої ради, і очікується, що голова або заступник голови не зможуть брати участь у засіданнях принаймні два місяці, то місцева рада обирає особу, що виконуватиме функції голови або заступника голови, відповідно, на час їхньої відсутності, згідно з правилами пункту 7(3) та пунктом 24(1).

15.a. Анульовано.

16.(1) Члени місцевої ради отримують регулярну винагороду. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я встановлює деталізовані правила виплати винагороду. Ця винагорода має покривати витрати будь-якого члена на:

a) участь у засіданнях місцевої ради та її комітетів і підкомітетів;

b) участь у засіданнях у зв'язку з виконанням офіційних обов'язків, встановлених місцевою радою, крім випадків, коли передбачена інша спеціальна винагорода;

c) участь у курсах та подібних заходах, які місцева рада або фінансовий комітет, уповноважений місцевою радою, вважають важливими для виконання обов'язків, вказаних у підпунктах a і b;

d) участь у семінарах, згідно з пунктом 9a;

e) участь у поданні аудиторських звітів, згідно з пунктом 42.c.

f) виконання інших офіційних обов'язків на вимогу місцевої ради або її комітетів; та

g) здійснення іншої діяльності у зв'язку з засіданнями або подібними заходами, вказаними у підпунктах a–e.

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

(2) місцева рада може прийняти рішення щодо виплати винагороди за участь у фінансових комітетах та постійних комітетах членам місцевої ради. Деталізовані правила щодо винагороди за участь у комітетах приймає Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я, який може також регулювати право місцевої ради виплачувати винагороду за участь в інших комітетах, створених місцевою радою.

(3) Згідно з правилами, викладеними у пункті 16.а, виплачується винагорода за участь в установчому засіданні, що проводиться згідно з пунктом 6, та компенсуються задокументовані втрати прибутку.

(4) Член місцевої ради, який має дитину або дітей, молодших 10 років, що проживають вдома, отримує додаткову допомогу. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я приймає деталізовані правила щодо виплати додаткової допомоги та визначення груп членів, яким належить така допомога.

(5) Член за своїм вибором може отримувати компенсацію задокументованих втрат прибутку. У такому разі скорочується сума звичайної винагороди. Такий вибір здійснюється на один фінансовий рік за раз. Компенсація надається за участь у засіданнях та подібній діяльності, вказаній у підпункті (1), параграфи а–е. Крім того, місцева рада може прийняти рішення про компенсацію члену за ведення діяльності, вказаної у підпункті (1).а. Ця компенсація не перевищує п'ятикратного розміру винагороди за участь у засіданнях, що тривають менше чотирьох годин, встановленої Міністром внутрішніх справ та охорони здоров'я, згідно з пунктом 16.а(2). Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я приймає деталізовані правила щодо виплати цієї компенсації, включаючи скорочення звичайної винагороди.

(6) Якщо особа отримує спеціальну компенсацію або винагороду, крім допомоги, що виплачується згідно з підпунктами (1), (2) і (4) за виконання посадових обов'язків, така особа не отримує компенсації за втрату доходу у зв'язку зі своєю діяльністю;

(7) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я приймає правила виплати винагороди та допомоги у зв'язку з достроковим виходом на пенсію для голів комітетів, створених місцевою радою, та правила виплати винагороди виконавчу обов'язків голови комітету на час відсутності останнього.

(8) Замісники, яких викликають до участі в окремих засіданнях місцевої ради, згідно з пунктом 14(3) та пунктом 15(1), отримують винагороду за участь та компенсацію задокументованої втрати прибутку, згідно з правилами пункту 16.а(2) і (3).

(9) Кожна особа зобов'язана отримати допомогу, на яку така особа має право, згідно з підпунктами (1)–(8).

(10) У зв'язку з участю у засіданнях та подібній діяльності, вказаній у підпункті (1), параграфах а–f, члени місцевої ради отримують:

а) покриття дорожніх витрат та винагороду за відсутність вдома;

б) покриття необхідних задокументованих витрат у зв'язку з фізичною інвалідністю; та

с) покриття необхідних задокументованих витрат у зв'язку з доглядом за хворими близькими родичами.

(11) Місцева рада може прийняти рішення про виплату сум, вказаних у підпункті (1), членам місцевої ради у зв'язку зі здійсненням діяльності, вказаної у підпункті (1).g. Крім того, місцева рада може прийняти рішення про відшкодування інших витрат, пов'язаних з участю членів місцевої ради у засіданнях та подібній діяльності, вказаній у підпункті (1), або може прийняти рішення про виплату іншої допомоги у зв'язку з цим.

(12) Жодна з винагород, вказаних у підпунктах (1), (2) і (4)–(7), а також суми, вказані у підпункті (10), не можуть виплачуватися голові місцевої ради, членам корпорації, згідно з пунктом 64, та головам комітету, згідно з пунктом 64.а.

16.а(1) Місцева рада може прийняти рішення про виплату винагороди за участь та компенсації задокументованої втрати прибутку особі, яка, не будучи членом місцевої ради, бере участь у засіданнях та подібній діяльності, вказаній у підпункті 16(1), параграфах а–f.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я визначає суму винагороди за участь. Винагорода за участь встановлюється як абсолютна сума за день, а в дні, коли виконання обов'язків займає більше чотирьох годин, така винагорода подвоюється. Розрахунок часу, витраченого на виконання обов'язків, включає необхідний час на дорогу до та з місця виконання цих обов'язків, крім випадків, коли вся поїздка здійснюється у межах одного муніципалітету.

(3) Компенсація за втрату доходу не може перевищувати п'ятикратну суму винагороди за участь за день для засідань, що тривають не більше чотирьох годин, згідно з підпунктом (2). Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я приймає деталізовані правила виплати компенсації.

(4) Якщо особа отримала спеціальну компенсацію або винагороду за виконання офіційних обов'язків, то така особа не отримує винагороду за участь та компенсацію за втрату прибутків у зв'язку з цим.

(5) Будь-яка особа зобов'язана прийняти виплати, на які така особа має право, згідно з підпунктами (1)–(3).

(6) У зв'язку з участю у засіданнях та подібній діяльності, вказаній у пункті 16(1), параграфах а–с, особи, які не є членами місцевої ради, отримують виплати, вказані у пункті 16(10) та відшкодування необхідних задокументованих витрат по догляду за дітьми.

(7) Місцева рада може прийняти рішення про відшкодування витрат, зазначених у підпункті (6), особі, яка, не будучи членом місцевої ради, бере участь у діяльності, вказаній у пункті 16(1), параграфах d–g. Крім того, місцева рада може прийняти рішення про відшкодування інших витрат, пов'язаних з участю у засіданнях та подібній діяльності, вказаній у пункті 16(1), або прийняти рішення про надання іншої допомоги у зв'язку з цим.

16.б(1) Член місцевої ради, який є працівником, має право на відсутність на робочому місці на час, достатній для участі у засіданнях та в подібній діяльності, вказаній у пункті 16(1), параграфи а–е.

(2) Голова місцевої ради та члени корпорації, згідно з пунктом 64, та голови комітетів згідно з пунктом 64.а, не мають права на дозволена відпустку згідно з підпунктом (1).

(3) Право на дозволена відпустку згідно з підпунктом (1) не включає випадки, коли є вагомі причини для виконання завдання, що говорять проти надання дозволена відпустки.

16.c.(1) Роботодавець не може звільнити працівника через те, що останній включений до списків кандидатів на місцевих виборах або був обраний до місцевої ради.

16.d.(1) У разі звільнення працівника, включеного до списку кандидатів на місцевих виборах або обраного до місцевої ради, роботодавець має довести, що звільнення викликано іншими мотивами.

(2) Якщо працівника звільняють всупереч пункту 16.c, то роботодавець виплачує компенсацію.

(3) Компенсація, що не перевищує зарплатню за 78 тижнів, встановлюється залежно від періоду зайнятості та інших обставин.

ЧАСТИНА 3

Комітети та ін.

17.(1) Має бути створений фінансовий комітет та один або більше постійних комітетів, склад та компетенція яких визначаються у статуті місцевого уряду, з метою безпосереднього управління справами місцевого урядування. Комітети повинні мати непарну кількість членів, що не перевищує половини членів місцевої ради.

(2) Місцева рада обирає членів комітетів, комісій, рад та подібних органів, у яких має бути представлена місцева рада або місцевий уряд згідно зі своїми регламентами.

(3) Вибори членів комітетів та подібних органів, вказаних у підпунктах (1) і (2), проходять відразу після виборів голови та заступника (заступників) голови місцевої ради. Обрання зберігає чинність на весь строк повноважень місцевої ради.

(4) Крім того, місцевій раді дозволяється створювати вибрані комітети для виконання конкретних завдань або здійснення організаційних чи дорадчих функцій для місцевої ради, фінансового комітету або постійних комітетів. Місцева рада має визначити склад обраних комітетів та встановити правила їх діяльності.

(5) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити правила для ситуації, коли місцева рада створює комітет для виконання організаційних або дорадчих функцій для місцевої ради, фінансового комітету і постійних комітетів з питань, що стосуються німецької меншини у Південній Ютландії та щодо складу і діяльності такого комітету.

(6) Члени місцевої ради зобов'язані прийняти своє обрання до комітетів, комісій, рад та подібних органів і виконувати інші завдання, які може визначити для них місцева рада. Місцева рада також може, якщо окремо не передбачено інше, передоручити завдання іншим членам муніципалітету, які бажають їх прийняти.

(7) Місцева рада має створити місцеву адміністративну організацію та встановити правила призначення і звільнення працівників місцевого уряду.

18.(1) Члени фінансового комітету обираються з-поміж членів місцевої ради. Голова місцевої ради призначається головою цього комітету.

(2) Фінансовий комітет контролює фінансові та загальні адміністративні питання в усіх сферах місцевого управління, і цей комітет приймає заяву з кожного питання, що стосується таких справ, до подання цього питання на ухвалення місцевою радою.

(3) Фінансовий комітет здійснює оперативне керівництво справами, що стосуються грошового забезпечення і обліку, а також займається зарплатами та кадровими питаннями у місцевому уряді.

(4) Фінансовий комітет відповідає за розробку або координує плани місцевого уряду.

(5) Крім того, фінансовий комітет може здійснювати оперативне управління іншими справами місцевого уряду.

(6) Якщо фінансовий комітет займається іншими справами місцевого уряду, згідно з підпунктом (5), то у статуті місцевого уряду може вказуватися відповідне призначення такого фінансового комітету.

19.(1) Члени постійного комітету обираються з-поміж членів місцевої ради.

20.(1) Комітети здійснюють свої функції на засіданнях. Фінансовий комітет та кожний постійний комітет визначають на кожен фінансовий рік місце і час проведення їхніх засідань. Будь-який член комітету може вимагати винесення питання про графік засідань на розгляд місцевої ради перед прийняттям.

(2) Комітет повноважний розглядати питання, якщо присутні принаймні половина його членів. Усі рішення приймаються більшістю голосів.

(3) Комітети приймають власні регламенти. Комітети можуть приймати правила щодо тривалості засідань комітетів. Порядок денний надсилається членам до засідання комітетів. Протоколи зберігаються у кожному комітеті, куди подаються рішення комітету. Протокол про рішення підписують присутні члени після кожного засідання. Будь-який з таких членів може вимагати внесення короткого запису про окрему думку до протоколів рішень. Щодо питань,

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

які передаються комітетом до іншого комітету, до місцевої ради або до іншого органу, будь-який член може вимагати ознайомлення одержувача зі змістом протоколів. Даний член має право доступу для обґрунтування своєї точки зору, яка має бути включена до протоколів, що передаються.

(4) Комітети мають право дозволяти службовцям місцевого уряду відвідувати їхні засідання для виконання секретарських та подібних функцій для комітету. Комітету дозволяється викликати інших осіб, включаючи інших членів місцевої ради, до участі у переговорах, якщо це доцільно для роз'яснення питання.

(5) Фінансовий комітет може дозволити членам місцевої ради, які не є членами фінансового комітету, бути присутніми при остаточному обговоренні пропозицій до річного бюджету та багаторічних бюджетних прогнозів.

(6) Будь-який член місцевої ради має право, з дотриманням обмежень щодо конфіденційності, встановлених за законом, отримувати на вимогу порядок денний та копії протоколів рішень, що поширюються між членами комітетів, до яких не входить особа, що подає запит, та, в особливому випадку, документи щодо справи у тому ж обсязі, що і члени комітету.

(7) З дотриманням обмежень щодо конфіденційності, встановлених за законом, список питань до розгляду на засіданнях комітетів виставляється для огляду в одному або більше місцях муніципалітету.

21.(1) Комітети ведуть справи, за які вони відповідають у рамках схваленого річного бюджету, у зв'язку з рішеннями, прийнятими місцевою радою та у відповідності з положеннями і подібними документами, прийнятими місцевою радою. Вони не допускають перевищення виділених сум та подають рекомендації через фінансовий комітет для місцевої ради, якщо виникла потреба або доцільність у виділенні додаткових коштів.

(2) Перш ніж ініціювати будь-які заходи, що мають важливі наслідки для іншого комітету, комітет має провести переговори з відповідним комітетом, при потребі — за участю голови місцевої ради, згідно з пунктом 31.а.

(3) На вимогу фінансового комітету і в строки, встановлені останнім, комітети мають подати свої матеріали до річного бюджету та багаторічних бюджетних прогнозів, згідно з пунктом 37(2).

22.(1) Комітети обирають власних голів, однак з урахуванням пункту 18(1). Будь-який член комітету зобов'язаний прийняти своє обрання головою. Голова готує, скликає, проводить засідання комітетів і слідкує за тим, щоб усі рішення були внесені до протоколів рішень.

(2) Голова має право приймати рішення з невідкладних питань або з питань, які навряд чи викличуть сумніви з боку комітету. Голова місцевої ради має бути попередньо поінформований про рішення з невідкладних питань, крім рішень, які передаються до відання комітету за законом.

(3) Будь-який член комітету може поставити будь-яке питання щодо виконання функцій голови перед комітетом, і голова має надати комітету інформацію, яка вимагається. Голова має в усіх відношеннях керуватися рішеннями, прийнятими комітетом.

23.(1) Будь-який член комітету може призупинити виконання рішення, прийнятого комітетом, заявивши на засіданні для внесення у протокол рішення, що він вимагає винесення справи на розгляд місцевої ради для ухвалення рішення. Це не стосується рішень, що передаються до відання комітету за законом.

24.(1) Під час виборів більшістю голосів обирається кандидат, який отримав більшість голосів присутніх членів. Якщо такої більшості немає після першого голосування, проводиться повторне голосування. Під час повторного голосування обирається кандидат, який отримав більшість голосів присутніх членів, або якщо подані голоси лише за таку особу. Якщо під час другого голосування ситуація не проясниться, проводиться голосування за двох кандидатів, які набрали найбільше голосів під час повторного голосування. У разі рівного розподілу голосів, голоси розподіляються між двома кандидатами за жеребом (третій тур). Якщо під час третього туру голоси розподіляються порівну, то результат голосування визначається жеребкуванням.

(2) У випадку службовця місцевого уряду вибір між претендентами проводиться за процедурою, встановленою у підпункті (1).

(3) Вибори на пропорційній основі за цим Законом проводяться за принципом Д'Хондта за такими правилами: члени місцевої ради поділяються на групи, учасники яких повідомили голову, що вони спільно голосуватимуть на відповідних виборах. Під час виборів до фінансового комітету та постійних комітетів групи реєструються так само. Кількість членів кожної групи ділиться на 1, 2, 3 і т.д. Отримані у результаті частки вказують на порядок, у якому окремі групи зможуть призначити своїх представників. Якщо отримано дві або більше однакових часток, порядок встановлюється за жеребом. Коли визначається кількість представників, яких мають право висунути окремі групи, групи відразу інформують голову про осіб, призначених на посади, закріплені за ними. Якщо група відмовляється від свого права на одного або більше представників, вакансії розподіляються між іншими групами, як вказано вище.

25.(1) Місцева рада обирає одного або більше членів комітетів, комісій, рад і подібних органів за принципом пропорційного представництва для кожного відповідного комітету, тобто по черзі з дотриманням пункту 27(1).

(2) Під час виборів місцевою радою членів комітетів, комісій, рад і подібних органів, до яких входить голова місцевої ради або голова комітету, то посада відповідної особи вважається такою, що входить до квоти групи у місцевій раді, яка висувала дану особу під час відповідних виборів.

ДОСВІД РЕФОРМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ДАНІЇ ТА ШВЕЦІЇ

26.(1) Якщо вибори членів комітетів, комісій, рад і подібних органів мають проводитися як серед членів, так і серед осіб, які не є членами місцевої ради, вибори всіх членів, які здійснює місцева рада, мають проводитися за пропорційним представництвом для кожного комітету, тобто по черзі. Групи можуть призначати як членів, так і не членів місцевої ради у порядку, в якому між ними були розподілені мандати, доки не буде заповнений той чи інший тип посад.

27.(1) Якщо під час виборів за пропорційною системою, згідно з пунктом 24, група не отримала стільки місць у постійних комітетах, скільки вона повинна була б отримати шляхом остаточного розподілу усіх посад в цих комітетах, цій групі передаються місця, яких не вистачило, за рахунок посад, відібраних у групи (груп), яка отримала забагато посад під час першого туру розподілу. Група, яка має право на додаткові місця у комітеті, може вимагати не більше одного місця у кожному комітеті згідно з вищевказаними положеннями.

(2) Спори між групами, що мають віддати місця у комітеті згідно з наведеним вище вирішуються місцевою радою.

(3) Якщо внаслідок застосування процедури, згідно з підпунктами (1) і (2), група втрачає більшість у комітеті, така група може призначити таку додаткову кількість членів відповідного комітету, яка необхідна для збереження їхньої більшості у комітеті.

28.(1) Якщо під час виборів член звільняється з комітету, комісії, ради або подібного органу, до якого він був обраний певною групою у місцевій раді, то вакансія заповнюється тією ж групою.

(2) Якщо член групи не може брати участі у засіданнях принаймні місяць, то група, яка його обрала, може прийняти рішення про введення до цього комітету іншого члена на час відсутності першого члена.

29.(1) Член комітету не може надавати жодні оплачувані послуги для тієї гілки місцевого уряду, за яку відповідає даний комітет, без проведення попереднього відкритого тендеру або, якщо цього вимагають обставини, без рішення, прийнятого місцевою радою.

(2) Членами постійного комітету не можуть бути:

a) службовці, які безпосередньо відповідають перед комітетом за ведення адміністративної діяльності, їхні заступники, та

b) службовці, які виконують керівні функції в адміністративній області, що входить до сфери відповідальності комітету.

(3) Членами фінансового комітету не можуть бути:

a) працівники служб місцевого уряду, які здійснюють адміністративні функції з питань, які, згідно з пунктом 18(3) та Частиною 5, віднесені до компетенції фінансового комітету.

b) службовці, які безпосередньо відповідають або іншим чином виконують керівні функції в інших адміністративних сферах, за які відповідає фінансовий комітет, та

c) службовці, які безпосередньо відповідають за ведення адміністративної діяльності у постійному комітеті.

(4) Службовці місцевого уряду не можуть бути членами муніципалітету, згідно з пунктом 64, або головою постійного комітету корпорації, що обирається за правилами пункту 64.a.

(5) Жодна особа, яка проживає у шлюбі або у будь-яких відносинах, подібних до шлюбних, з особою, яка працює у місцевій раді, не може бути членом:

a) постійного комітету, якщо працівнику, згідно з підпунктом (2), параграфом а забороняється входити до комітету,

b) фінансового комітету, якщо працівник безпосередньо відповідає або іншим чином виконує керівні функції в адміністративній сфері, що входить до компетенції фінансового комітету, або безпосередньо відповідає за управління адміністративною сферою у межах компетенції постійного комітету,

c) корпорації згідно з пунктом 64, або не може бути головою постійного комітету у місцевому уряді, що керується правилами пункту 64.a, якщо такий працівник безпосередньо відповідає або іншим чином виконує керівні функції в адміністративній сфері, що входить до компетенції департаменту корпорації, за яку відповідає дана особа, або безпосередньо відповідає за управління адміністративною сферою у межах компетенції одного з департаментів муніципалітету.

ЧАСТИНА 4

Голова місцевої ради

30.(1) Голова готує засідання місцевої ради і скликає її членів. Він проводить переговори та голосування у місцевій раді та слідкує за тим, щоб її рішення вносилися до протоколів рішень.

31.(1) Голова має право приймати рішення від імені місцевої ради з питань, які не можуть бути відкладені або щодо яких навряд чи виникне сумнів.

(2) Не пізніше, ніж на першому черговому засіданні, згідно з пунктом 8(1), голова має повідомити місцевій раді про рішення, прийняті згідно з пунктом 31 (1).

(3) Голова відповідає за загальне поточне управління місцевою адміністрацією. Голова розподіляє справи між комітетами і слідкує за тим, щоб питання, які вимагають рішення місцевої ради, передавались останній з усіма заявами. Голова забезпечує виконання роботи та, при потребі, приймає відповідні правила. Голова слідкує за тим, щоб жодні витрати не були понесені і дохід не надходив без належного дозволу.

(4) Детальні посадові інструкції для голови можуть міститися у статуті місцевого уряду.

31.а.(1) Голова має право брати участь у засіданнях комітетів без права голосу, навіть якщо він не є членом комітету. Голові слід повідомляти про дати та час засідань комітетів, і він має отримувати порядок денний та дублікат протоколу рішень по кожному засіданні.

(2) Голова може скликати членів двох або більше комітетів для загального обговорення поточних справ, які складають спільний інтерес.

(3) Голова має право призупиняти розгляд питання, що входить у сферу повноважень комітетів, наказавши комітету в письмовому вигляді негайно передати питання на розгляд місцевої ради. Однак це не стосується питань, за якими право прийняття рішення за законом закріплюється за комітетом.

32.(1) Голова або заступник(и) голови місцевої ради та особа, уповноважена місцевою радою, мають підписувати документи, що стосуються купівлі або продажу місцевим урядом нерухомості, укладення кредитних угод та прийняття гарантійних зобов'язань, однак з дотриманням підпункту (2).

(2) У муніципалітетах, що керуються правилами пункту 64 або пункту 64.а, документи, вказані у підпункті (1), можуть також підписувати члени корпорації або голови комітетів та особа, уповноважена на це місцевою радою.

33.(1) Коли заступник голови місцевої ради діє замість голови за його відсутності, він має прийняти всі обов'язки, покладені на голову за цим Законом та статутом місцевого уряду.

34.(1) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я приймає правила, що регулюють виплату винагороди, допомоги у зв'язку з достроковим звільненням та пенсією голові місцевої ради, членам корпорації, згідно з пунктом 64, та головам комітетів, згідно з пунктом 64.а.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я приймає правила, що регулюють виплату винагороди заступнику голови місцевої ради. Якщо обрано кілька заступників голови, то винагороду отримує лише перший заступник голови. Однак у місті Копенгаген і другий заступник голови може отримувати винагороду.

(3) Член, який згідно з пунктом 15(5) або пунктом 66(3) призначається виконувачем обов'язків голови або члена муніципалітету, отримує винагороду протягом строку перебування на цій посаді, згідно з підпунктом (1). Така винагорода виплачується члену постійного комітету, який приймає управління адміністрацією, згідно з пунктом 64.а(4).

(4) Місцева рада може виплачувати винагороду члену, який, крім випадків, перерахованих у підпункті (3), виконує обов'язки, покладені на голову місцевої ради або члена муніципалітету. При встановленні винагороди слід враховувати обсяг та тривалість навантаження.

(5) Заступник голови, який отримує винагороду, згідно з підпунктом (2), може отримувати винагороду згідно з підпунктом (3) або (4), якщо дана особа виконувала обов'язки голови більше п'яти тижнів протягом фінансового року.

(6) Якщо член одержує інші винагороди, компенсації, винагороди за участь або відшкодування втраченого прибутку з місцевої скарбниці, то ці суми разом з винагородою, зазначеною у підпунктах (3)–(4), не можуть перевищувати винагороду, на яку має право мер протягом будь-якого фінансового року, згідно з підпунктом (1).

35. (Анульовано)

ЧАСТИНА 5

Фінансове управління місцевого уряду

36.(1) Фінансовий рік місцевого уряду триває з 1 січня до 31 грудня.

37.(1) Проект річного бюджету місцевого уряду на наступний фінансовий рік готує фінансовий комітет і представляє його місцевій раді до завершення строку, встановленого Міністром внутрішніх справ та охорони здоров'я.

(2) Проект має супроводжувати багаторічний бюджетний прогноз на кількість років, визначену Міністром внутрішніх справ та охорони здоров'я.

38.(1) Місцева рада двічі розглядає проект річного бюджету та багаторічний фінансовий прогноз фінансового комітету з інтервалом не менше трьох тижнів.

(2) Під час другого розгляду місцева рада проводить обговорення і приймає рішення щодо проекту річного бюджету та багаторічного фінансового прогнозу. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я встановлює часове обмеження для другого розгляду та може встановити граничні терміни для конкретних статей річного бюджету і багаторічного бюджетного прогнозу. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я приймає деталізовані правила по визначенню статей у річному бюджеті, щодо яких місцева рада має прийняти рішення про фінансування під час остаточного прийняття річного бюджету.

39.(1) Остаточний прийнятий річний бюджет та багаторічний фінансовий прогноз мають бути відкритими для вивчення жителями муніципалітету.

ДОСВІД РЕФОРМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ДАНІЇ ТА ШВЕЦІЇ

(2) Коротке резюме змісту річного бюджету та багаторічного фінансового прогнозу має бути поширене серед жителів муніципалітету або опубліковане у місцевій пресі, за вибором місцевої ради, до початку наступного фінансового року.

40.(1) Річний бюджет у тій формі, у якій він остаточно прийнятий місцевою радою, встановлює обов'язкову суму місцевих податків, які стягуватимуться наступного року. Статті місцевого бюджету, для яких місцева рада шляхом прийняття річного бюджету надала фінансування, згідно з пунктом 38(2), також є зобов'язальними для місцевої адміністрації на наступний рік.

(2) Місцева рада має повноваження здійснювати асигнування. Заходи, що вимагають доходів і витрат, не передбачених у зв'язку з прийняттям річного бюджету, не можуть здійснюватися, доки місцева рада не виділить необхідні кошти. Однак заходи, що вимагаються за законом або іншим зобов'язальним правовим документом, можуть розпочинатися, якщо необхідно, без попереднього дозволу місцевої ради, але такий дозвіл слід отримати якомога скоріше. Крім того, місцева рада може доручити фінансовому комітету надати додаткове фінансування у випадках, коли суми асигнувань, виділених на поточні операції або капітал, мають бути переведені на інший рахунок асигнувань для поточних операцій або капіталу.

(3) Для будь-якого додаткового гранту слід вказати джерело покриття дозволених витрат.

41.(1) Будь-які рішення щодо кредитування або прийняття гарантійних зобов'язань приймають місцевою радою, якщо Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я не визначить інше.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити деталізовані правила прийняття місцевою радою рішень стосовно укладення орендних договорів, які встановлюють певні зобов'язання для місцевого уряду.

41.a.(1) Будь-яке рішення щодо встановлення тарифів, які мають сплачувати місцеві жителі за послуги муніципальних комунальних компаній та користування соціальними інститутами та послугами тощо, включаючи схеми оздоровлення дітей на канікулах, приймаються місцевою радою.

42.(1) До складу місцевого уряду мають входити професійні аудитори, схвалені контролюючим органом. Місцева рада може звільнити аудиторів лише за згодою контролюючого органу.

(2) Всі рахунки місцевої ради мають проходити аудит. У ході аудиту перевіряється правильність обліку та відповідність заявлених операцій прийнятим асигнуванням, іншим рішенням місцевої ради, законам та іншим положенням, а також контрактам, укладеним у результаті переговорів, та загальноприйнятою практикою. Крім того, оцінюватиметься виконання рішень місцевої ради і комітетів, а також управління справами місцевого уряду з погляду дотримання фінансових положень.

(3) Через регулярні проміжки часу аудитори мають критично оцінювати ведення обліку та існуючі засоби контролю з метою підтвердження їхнього безпечного застосування.

(4) Аудитори подають щорічний звіт про аудит рахунків місцевого уряду. Крім того, аудитори подають звіт протягом року в установлений час або якщо аудитори вважають це доцільним (проміжні аудиторські звіти).

(5) Місцева рада має закупити та надати аудиторам усі засоби, необхідні для проведення аудиту.

(6) Аудитори не повинні брати участь або приймати спільну відповідальність за рішення, що можуть поставити під загрозу їхню незалежність

(7) Місцева рада встановлює деталізовані правила організації касового обслуговування та бухгалтерського обліку місцевого уряду у положеннях, які повинні включати процедурні інструкції щодо касового обслуговування та бухгалтерського обліку. Ці положення слід передати аудиторам місцевого уряду, яким також слід повідомляти про внесенні змін до цих положень до їх набуття чинності.

42.a.(1) Аудит рахунків міста Копенгаген проводить Аудиторське управління міста. Детальні положення щодо аудиторських процедур мають бути викладені в статуті аудиту, який приймає місто Копенгаген і ратифікує Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я.

(2) Аудиторське управління входить до складу апарату міста Копенгаген, але у проведенні аудиту воно несе окрему відповідальність, згідно з положеннями аудиторського статуту. Голова Аудиторського управління може бути звільнений лише за згодою Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я.

(3) В усьому іншому аудит має проводитися згідно з правилами пункту 42(2)–(7).

42.b.(1) Голова місцевої ради організує поширення аудиторських звітів, підготовлених згідно з пунктом 42(4), між членами місцевої ради не пізніше ніж через сім днів після їх отримання.

42.c.(1) Аудитори можуть подавати аудиторські звіти, підготовлені згідно з пунктом 42(4), місцевій раді. Крім того, аудиторські звіти мають подаватися місцевій раді на вимогу принаймні однієї четвертої членів. На вимогу аудиторів або принаймні однієї четвертої членів, голова місцевої ради має визначити час і місце для презентації та скликати членів місцевої ради.

(20) Голова місцевої ради організує скликання членів місцевої ради якомога скоріше, але не пізніше, ніж через 4 робочих дні до презентації аудиту, та забезпечує оперативне надання членам матеріалів, необхідних для презентації, не пізніше, ніж за три робочих дні до засідання. Відповідно застосовується друге речення пункту 8(4).

(3) Місцева рада може дозволити іншим особам брати участь або бути присутніми під час презентації.

(4) Під час презентації не приймаються рішення.

43.(1) Бухгалтерський облік місцевої ради має забезпечувати загальне уявлення про розподіл коштів місцевого уряду і про відповідність фінансового управління річному бюджету та іншим рішенням, прийнятим місцевою радою.

44.(1) Інші кошти, крім готівки, необхідної для повсякденних операцій, мають бути розміщені у фінансовому інституті або покладені на зиро рахунок, або розміщені у таких облігаціях чи сертифікатах інвестиційного траст-фонду, визначених для безпечного вкладення капіталу трастових фондів.

45.(1) Фінансовий комітет має подавати річну бухгалтерську звітність місцевій раді у строки, встановлені Міністром внутрішніх справ та охорони здоров'я. До звітності має додаватися список забезпечення та гарантійних зобов'язань місцевого уряду. Крім того, звітність має супроводжуватися необхідними коментарями, зокрема, стосовно важливих відхилень між цифрами асигнувань та обліку.

(2) Місцева рада передає бухгалтерську звітність аудиторам. Після надання коментарів аудиторів щодо звітності фінансовому комітету та у частині коментарів, які не стосуються адміністративних питань у сфері відання фінансового комітету, також відповідному органу місцевого уряду для надання відповіді, місцева рада проводить засідання для прийняття рішення стосовно коментарів і схвалення бухгалтерської звітності.

(3) Остаточна прийнята бухгалтерська звітність має бути відкрита для ознайомлення жителями муніципалітету.

46.(1) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я має право приймати деталізовані правила управління касовим обслуговуванням і бухгалтерським обліком місцевого уряду, подання річної фінансової звітності, аудиту та рішення щодо коментарів.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може приймати деталізовані правила щодо підготовки і розкриття інформації місцевій раді про фінансове становище місцевого уряду.

ЧАСТИНА 6

Контроль регіональної державної адміністрації

47.(1) Контроль над місцевими урядами здійснює регіональна державна адміністрація у регіоні, де розташований муніципалітет.

(2) Контроль над міжмуніципальними підприємствами, створеними згідно з пунктом 60, здійснює регіональна державна адміністрація, яка, у відповідності з підпунктом (1), контролює муніципалітети, що беруть участь у підприємстві. Якщо контроль над муніципалітетами, які беруть участь, покладено на різні регіональні державні адміністрації, то такий контроль здійснює регіональна державна адміністрація, що, згідно з підпунктом (1), відповідає за контроль над місцевим урядом, де зареєстроване міжмуніципальне підприємство.

(3) У ході контролю регіональна державна адміністрація не керується вказівками Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановлювати загальні правила реалізації повноважень регіональної державної адміністрації в рамках контролю.

48.(1) Регіональна державна адміністрація здійснює контроль над дотриманням місцевими урядами та міжмуніципальними підприємствами, створеними згідно з пунктом 60, законодавства, що стосується державних органів влади, включаючи положення про місцевий уряд, видані на виконання цих законодавчих актів, однак з урахуванням підпунктів (2) і (3).

(2) Регіональна державна адміністрація не контролює дотримання місцевими урядами та міжмуніципальними підприємствами, створеними згідно з пунктом 60, положень щодо зайнятості.

(3) Регіональна державна адміністрація не контролює обсяг прийняття рішення по конкретній справі спеціальним органом з розгляду скарг або наглядовим органом.

48.a(1) Регіональна державна адміністрація приймає рішення щодо достатності підстав для відкриття наглядового провадження.

49.(1) Місцева рада та керівний орган міжмуніципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60, має надавати і передавати інформацію регіональній державній адміністрації та передавати документи на вимогу регіональної державної адміністрації щодо питань, які стосуються місцевого уряду і міжмуніципального підприємства, відповідно.

(2) В особливих випадках регіональна державна адміністрація може вимагати, щоб місцева рада надала коментарі аудитів щодо рішень місцевих рад стосовно аудиторських звітів. Перше речення також стосується керівного органу міжмуниципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60.

(3) Регіональна державна адміністрація може встановити кінцевий термін для отримання і передання інформації та подання документів, згідно з підпунктами (1) і (2).

(4) Якщо регіональна державна адміністрація для здійснення контролю отримує робочі документи, які призначені для внутрішнього користування, згідно з Законом «Про відкрите управління» та Законом «Про державне управління», то такі документи не втрачають свого внутрішнього статусу внаслідок такого розкриття.

(5) Регіональна державна адміністрація може при потребі вимагати проведення судового розслідування згідно з пунктом 1018 Закону «Про правосуддя».

(6) Регіональна державна адміністрація може звернутися з проханням до інших органів про надання таких вказівок і допомоги у сфері їхньої компетенції, які необхідні для здійснення контролю.

50.(1) Регіональна державна адміністрація може давати свої висновки щодо законності дій або бездіяльності місцевого уряду.

50.a.(1) Якщо місцева рада прийняла рішення, що суперечить закону, то регіональна державна адміністрація може його анулювати. Розглядаючи питання, регіональна державна адміністрація може тимчасово призупинити дію даного рішення. Якщо це рішення вже було виконане, його можна призупинити або анулювати лише у випадку, коли:

(I) сторона подає відповідну письмову заяву до регіональної державної адміністрації;

(II) не діє комісія з розгляду скарг згідно з будь-яким іншим законом; та

(III) проти цього немає важливих аргументів, особливо стосовно приватних інтересів.

(2) Призупинення, згідно з пунктом (1), також стосується рішення фінансового комітету, постійного комітету або муніципалітету, якщо його не можна винести на розгляд місцевої ради. Підпункт (1) також застосовується до рішення голови місцевої ради, прийнятого згідно з пунктом 31(1). Підпункт (1) також стосується рішення голови фінансового комітету або постійного комітету, прийнятого згідно з пунктом 22(2), якщо його не можна винести на розгляд місцевої ради. Крім того, підпункт (1) також стосується рішення керівного органу міжмуниципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60.

50.b.(1) Якщо місцева рада не виконує дії, які від неї вимагаються за законом, то регіональна державна адміністрація може накласти штрафні санкції на членів місцевої ради, які допустили бездіяльність.

(2) Член не може уникнути відповідальності, утримавшись від голосування.

(3) Підпункти (1) і (2) також стосуються членів фінансового комітету, постійного комітету і муніципалітету в справах, які не можна винести на розгляд місцевої ради. Підпункт (1) також стосується голови місцевої ради у справах, коли голова не скликав членів місцевої ради на чергове та позачергове засідання місцевої ради, згідно з пунктом 8(1) і (2). Підпункти (1) і (2) також стосуються членів керівного органу міжмуниципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60.

50.c(1) Регіональна державна адміністрація може подати позов про відшкодування збитків проти члена місцевої ради, який несе відповідальність за збитки, понесені місцевим урядом.

(2) Член не може уникнути відповідальності, утримавшись від голосування.

(3) Якщо в ході розгляду позову про відшкодування збитків, поданого згідно з підпунктом (1), буде визнано, що член призвів до збитків муніципалітету в ході виконання його посадових обов'язків, то сума відшкодування цих збитків може бути зменшена або скасована тією мірою, наскільки це вважається доцільним, враховуючи провину, обсяг збитків та загальні обставини справи.

(4) Підпункти (1)–(3) також стосуються членів фінансового комітету, постійного комітету і муніципалітету. Підпункти (1)–(3) також стосуються голови місцевої ради у випадку рішень, прийнятих згідно з пунктом 31(1). Підпункти (1)–(3) також стосуються голови фінансового комітету або постійного комітету у випадку рішень, прийнятих згідно з пунктом 22(2). Підпункти (1)–(3) також стосуються членів керівного органу міжмуниципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60.

50.d.(1) Регіональна державна адміністрація може відмовитися від свого права подання позову, згідно з пунктом 50.c, якщо дана особа протягом встановленого терміну сплачує конкретну суму місцевому уряду або міжурядовому підприємству, відповідно. При визначенні такої суми може враховуватися провина, обсяг збитків та загальні обставини справи. Якщо дана особа погоджується сплатити цю суму і виплачує її протягом встановленого строку, позов проти неї не подається.

51.(1) Регіональна державна адміністрація може подати декларативний позов проти місцевої ради, яка прийняла незаконне рішення або не виконала дію, яка вимагається від неї за законом, або якщо рішення про виконання дії було анульоване чи тимчасово призупинене регіональною державною адміністрацією згідно з пунктом 50.a.

(2) Підпункт (1) стосується фінансового комітету, постійного комітету або муніципалітету у справах, які не можна винести на розгляд місцевої ради. Підпункт (1) також стосується голови місцевої ради у випадку рішень, прийнятих згідно з пунктом 31(1). Підпункт (1) також стосується голови фінансового комітету або постійного комітету у випадку рішень, прийнятих згідно з пунктом 22(2), які не можна винести на розгляд місцевої ради. Підпункт (1) також стосується керівного органу міжмуніципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60.

ЧАСТИНА 7

Контроль з боку Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я

52.(1) Керівні органи або члени керівних органів, яких стосуються відповідні заходи, можуть передати рішення регіональної державної адміністрації про застосування заходів, вказаних у пунктах 50.a–50.d, на розгляд Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я.

(2) Зацікавлена місцева рада або керівний орган міжмуніципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60, може передати на розгляд Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я рішення регіональної державної адміністрації стосовно згоди або дозволу, прийнятого у відповідності з цим Законом або відповідними підзаконними положеннями, крім випадків, коли таке рішення приймається у повній згоді з місцевою радою або міжмуніципальним підприємством.

(3) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може за власною ініціативою розглянути рішення регіональної державної адміністрації про застосування заходів, вказаних у пунктах 50.a–50.d, та стосовно згоди або дозволу, прийнятого у відповідності з цим Законом або відповідними підзаконними положеннями, коли міністр вважає, що справа має фундаментальну або загальну вагу чи серйозний характер.

(4) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може ратифікувати, анулювати або змінити рішення регіональної державної адміністрації, зазначені у підпунктах (1)–(3), і наказати регіональній державній адміністрації прийняти питання для повторного розгляду, згідно з пунктами 50–50.d або згідно з положеннями про надання згоди чи схвалення у відповідності з цим Законом або відповідними підзаконними положеннями. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може змінити рішення регіональної державної адміністрації, яке ставить у невідгідне становище орган або члена, якого воно стосується, однак з дотриманням пункту 50.d, (III). Згідно з умовами, зазначеними у пункті 51, Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може подати декларативний позов або наказати регіональній державній адміністрації подати декларативний позов.

53.(1) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може за власною ініціативою розглянути питання про законність дій або бездіяльності місцевого уряду, щодо яких регіональна державна адміністрація подала коментарі, згідно з пунктом 50, коли міністр вважає, що справа має фундаментальну чи загальну вагу або серйозний характер. Це також застосовно, якщо регіональна державна адміністрація вирішила не розглядати питання законності дій або бездіяльності місцевого уряду.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може давати коментарі щодо законності дій або бездіяльності місцевого уряду та приймати рішення, згідно з пунктами 50.a–50.d у цьому відношенні. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може також наказати регіональній державній адміністрації прийняти питання для повторного розгляду, згідно з пунктами 50–50.d. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я на умовах, зазначених у пункті 51, може подати декларативний позов або наказати регіональній державній адміністрації подати декларативний позов.

53.a(1) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може за власною ініціативою та на додаток до випадків, вказаних у пунктах 52 і 53, розглянути питання про законність дій або бездіяльності регіональної державної адміністрації у зв'язку з виконанням контрольної функції, якщо міністр вважає це доцільним або якщо на думку міністра справа має фундаментальну або загальну вагу чи серйозний характер.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може давати коментарі щодо законності дій або бездіяльності регіональної державної адміністрації та ратифікувати, анулювати або змінювати рішення регіональної державної адміністрації. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може також наказати регіональній державній адміністрації прийняти питання на повторний розгляд.

54.(1) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може також наказати регіональній державній адміністрації прийняти питання на розгляд згідно з пунктами 50–50.d.

55.(1) Регіональна державна адміністрація та Міністр внутрішніх справ і охорони здоров'я можуть призупинити виконання рішення міністра щодо питання, розглянутого згідно з пунктами 52 і 53.a. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може анулювати рішення регіональної державної адміністрації про призупинення виконання рішення міністра.

65.(1) Місцева рада, керівний орган міжмуніципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60, та регіональна державна адміністрація мають надавати інформацію Міністру внутрішніх справ і охорони здоров'я та доставляти документи, яких вимагає міністр, з питань, що стосуються місцевого уряду та міжмуніципального підприємства, відповідно, у межах компетенції наглядового органу.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я в особливих випадках може наказати місцевій раді надати коментарі аудиторів щодо рішень місцевої ради по аудиторських висновках. Це перше речення також стосується керівного органу міжмуниципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60.

(3) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити кінцевий термін для подання інформації і документів, згідно з підпунктами (1) і (2).

(4) Якщо Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я з метою здійснення контролю отримує робочі документи, що призначені для внутрішнього користування, згідно з Законом «Про відкрите управління» та Законом «Про державне управління», то такі документи не втрачають свого внутрішнього статусу внаслідок такого розкриття.

(5) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може при потребі вимагати проведення судового розслідування, згідно з пунктом 1018 Закону «Про правосуддя».

(6) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може звернутися з проханням до інших органів про надання таких вказівок і допомоги у сфері їхньої компетенції, які необхідні для здійснення контролю.

ЧАСТИНА 8

Спеціальні положення

57.(1) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я визначає форму річного бюджету, багаторічного бюджетного прогнозу та бухгалтерського обліку місцевого уряду.

(2) Річна фінансова звітність місцевого уряду передається у відповідну регіональну державну адміністрацію, згідно з пунктом 47, разом з аудиторським висновком і рішенням, прийнятим місцевою радою щодо нього, згідно з пунктом 45(2). Кінцевий термін подання звітності у регіональну державну адміністрацію встановлюється Міністром внутрішніх справ та охорони здоров'я.

(3) Коли аудитори подають проміжний фінансовий звіт місцевій раді, згідно з пунктом 42(4), вони мають повідомити про це регіональній державній адміністрації, згідно з пунктом 47.

58.(1) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити правила кредитування та проведення подібних операцій місцевими урядами.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити правила розрахунків між місцевими урядами та муніципальними комунальними компаніями у цьому муніципалітеті.

59.(1) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити правила доступу місцевої ради до зв'язування місцевого уряду угодами забезпечення або іншими фінансовими гарантіями та зобов'язаннями робити регулярні внески або подібні виплати, які місцевий уряд не зобов'язаний здійснювати за законом.

60.(1) Угоди про співробітництво між місцевими урядами, які обмежують повноваження окремих місцевих рад, що беруть у них участь, згідно з цим Законом, вимагають схвалення регіональної державної адміністрації або регіональної державної адміністрації, яка, згідно з пунктом 47(1), здійснює контроль над муніципалітетами, що беруть участь, якщо у законодавстві прямо не вказане інше.

(2) Угоди, що мають природу, вказану у підпункті (1), можуть бути скасовані за згодою учасників. Крім того, скасування може відбутися на вимогу учасника, якщо відповідальна регіональна державна адміністрація, згідно з пунктом 47(2), вважає його виправданим.

(3) Умови скасування угод мають бути схвалені відповідальною регіональною державною адміністрацією, згідно з пунктом 47(2), і мають бути викладені цим органом у разі будь-якого спору між учасниками.

61.(1) На члена місцевої ради, винного у злісному невиконанні своїх посадових обов'язків, накладається штраф. Невиконання посадових обов'язків через необережність не передбачає покарання.

62.(1) До завершення першого року каденції місцева рада має оцінити можливість покращення якості та ефективності виконання завдань місцевого уряду (стратегія надання послуг). Місцева рада має розглянути можливість використання місцевим урядом тендерів та спосіб їх проведення. Стратегія надання послуг має бути відкрита для жителів муніципалітету в формі звіту.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити конкретні правила щодо змісту і форми стратегії надання послуг.

62.a.(1) Якщо приватне підприємство подає конкретну пропозицію щодо виконання завдання, за яке відповідає місцевий уряд, місцева рада повинна вирішити, чи залишиться виконання цього завдання закріпленим за місцевим урядом. Місцева рада має повідомити приватному постачальнику про рішення місцевої ради та обґрунтувати своє рішення, якщо місцева рада не приймає пропозицію.

(2) Приймаючи рішення, згідно з підпунктом (1), місцева рада повинна порівняти витрати, задіяні на виконання завдання місцевим урядом та витрати, пов'язані з прийняттям поданої пропозиції.

(3) Підпункти (1) і (2) також стосуються міжмуниципальних підприємств, створених згідно з пунктом 60.

(4) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити правила розрахунку витрат згідно з підпунктом (2).

62.b.(1) Місцева рада може відмовитися приймати рішення, згідно з пунктом 62.a, якщо:

(I) пропозиція не перевищує 500 тисяч датських крон для окремих послуг та 500 тисяч датських крон на рік для неперервних послуг;

(II) постачальник, за законом, не може виконувати завдання, включене до пропозиції;

(III) постачальник не може довести, що у нього є необхідні технічні навички;

(IV) постачальник не може довести, що у нього є необхідна фінансово-економічна база;

(V) постачальник не може довести, що обставини більш особистого характеру не роблять його непридатним для виконання цього завдання;

(VI) пропозиція виглядає незвичайно дешевою порівняно з послугою;

(VII) ця пропозиція відповідає пропозиціям, які місцева рада розглядала протягом даного строку повноважень, згідно з пунктом 62.a.;

(VIII) пропозиція включає завдання, щодо якого місцева рада вирішила оголосити тендер до отримання пропозиції;

(IX) пропозиція включає завдання, що відхиляється від визначення завдання, яке прийняла місцева рада як основу для рішення, згідно з пунктом 62.a. У такому випадку місцева рада має повідомити постачальнику про прийняте визначення змісту завдання.

(2) Рішення за підпунктами 1, (I)–(VIII) може приймати адміністрація місцевого уряду, постійний комітет або фінансовий комітет. Це також стосується рішень, прийнятих згідно з підпунктом 1 (IX), якщо пропозиція відповідає пропозиції, яку місцева рада розглядала протягом даного строку повноважень, згідно з підпунктом (1), (IX).

(3) Підпункти (1) і (2) також стосуються міжмуніципальних підприємств, створених згідно з пунктом 60.

62.c.(1) До завершення третього кварталу року, у якому відбулися вибори місцевої ради, місцева рада повинна проконтролювати виконання місцевою радою стратегії надання послуг місцевого уряду, згідно з пунктом 62(1). Місцева рада також звітує про пропозиції, які вона розглянула згідно з пунктом 62.a і пунктом 62.a(1), параграфом 9. Цей звіт має бути відкритим для жителів муніципалітету.

(2) Звіт, наданий згідно з підпунктом (1), має включати інформацію про державні закупівлі для завдань, завершених протягом даного строку повноважень, та інформацію про виконання завдань, які залишилися закріплені за місцевим урядом після тендерної процедури. Цей звіт також має включати дані щодо того, чи в результаті розгляду місцевою радою пропозиції, згідно з пунктом 62.a, завдання, включені до пропозиції, були передані іншій особі, крім місцевого уряду, і якщо ні, то причину того, чому виконання завдання не було передане від місцевого уряду іншій особі.

(3) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити конкретні правила щодо змісту і форми цього звіту.

63.(1) Місцева рада, керівний орган міжмуніципального підприємства, створеного згідно з пунктом 60, і зацікавлена регіональна державна адміністрація, згідно з пунктом 47, мають зібрати і передати інформацію та документи відповідному міністру, яку він може вимагати стосовно питань, що стосуються місцевого уряду та міжмуніципального підприємства, відповідно, у межах сфери компетенції контролюючого органу.

(2) Міністр може встановити часові обмеження для збору і надання інформації і подання документів згідно з підпунктом (1).

63.a(1) Відповідний міністр може давати коментарі щодо законності дій або бездіяльності місцевого уряду. Міністр вирішує, чи є належні підстави для такої заяви.

64.(1) Статути місцевого уряду міста Копенгаген та муніципалітетів Фредеріксберг, Однесе, Ольборг та Орхус можуть передбачати рішення для створення корпорації для участі в управлінні справами місцевого уряду. До членів корпорації застосовуються друге речення пункту 6(3) і друге речення пункту 7(2).

(2) Положення щодо безпосереднього управління справами місцевого уряду, включаючи те, які питання мають бути передані індивідуальним членам корпорації для реалізації під їхню відповідальність, мають бути викладені у статуті місцевого уряду.

(3) Статут місцевого уряду також передбачає відхилення від змісту цього закону в інтересах корпоративної системи.

64.a.(1) Статути місцевого уряду міста Копенгаген та муніципалітетів Фредеріксберг, Однесе, Ольборг та Орхус можуть передбачати, що голови постійних комітетів відповідають за поточне управління частиною місцевої адміністрації, яка займається сферами послуг комітету. Голова місцевої ради відповідає за поточне управління іншими департаментами місцевої адміністрації, якщо інше не передбачене у статуті місцевого уряду.

(2) Управління адміністрацією з боку голів комітетів регулюється третім і четвертим реченнями і підпунктом (4) пункту 31(3). Управління адміністрацією з боку голови місцевої ради регулюється другим, третім і четвертим реченнями і підпунктом (4) пункту 31.(3). Друге речення пункту 6(3), друге речення пункту 7(2) і друге речення пункту 11(1) застосовуються до голів комітетів, відповідно.

(3) підпункти (1) і (2) можуть також застосовуватися, якщо місцевий уряд, вказаний у підпункті (1) вище, управляється згідно з пунктом 65. Пункт 66 застосовується відповідно до голів комітетів.

(4) Якщо голова комітету не може брати участі у засіданнях принаймні протягом місяця, комітет призначає члена для виконання функцій голови на час його відсутності, включаючи управління адміністрацією. Якщо місцевим урядом управляють, згідно з пунктом 65 з дотриманням підпункту (3), то член, який має виконувати функції голови, включаючи управління адміністрацією та членство у фінансовому комітеті, призначається групою, яка призначила голову комітету.

(5) Голови комітетів місцевих урядів, що управляються згідно з підпунктами (1)–(4), можуть називатися радниками. У місті Копенгаген голови комітетів можуть називатися мерами, і голова Міської ради може називатися старшим мером.

65.(1) У статуті місцевого уряду місцева рада може передбачити, що до фінансового комітету входить голова місцевої ради, який також є головою комітету, та голови постійних комітетів і, можливо, додаткова кількість членів міської ради.

(2) Голови постійних комітетів обираються місцевою радою на установчому засіданні відразу після виборів голови та заступника (заступників) голови місцевої ради. Вибори проводяться за пропорційною системою таким чином, щоб та сама реєстрація груп зберігалася і на наступних виборах до постійних комітетів і фінансового комітету, що проводяться згідно з підпунктами (3) і (4). Обрання зберігає чинність протягом всього скликання місцевої ради.

(3) Групи у порядку, у якому вони отримали право на заняття посад голів комітетів, визначають, у яких комітетах вони хочуть отримати керівництво та висувають своїх представників на голів комітетів. Жоден член не може бути призначений головою більше одного комітету. При розподілі посади голови фінансового комітету вона відводиться групі у місцевій раді, якій належить посада голови місцевої ради. Після обрання голів комітетів обираються інші члени постійних комітетів, згідно з пунктами 25 і 27, при цьому посада голови комітету вважається першою посадою, що входить до квоти групи у місцевій раді, якій належить посада голови комітету.

(4) Якщо статут місцевого уряду передбачає, що до фінансового комітету входить додаткова кількість членів місцевої ради, згідно з підпунктом (1), то такі члени фінансового комітету обираються за пропорційним представництвом таким чином, що посади, отримані згідно з підпунктом (1), віднімаються від кількості посад відповідної групи.

(5) Місцева рада, що приймає рішення, згідно з підпунктом (1), може передбачити у статуті місцевого уряду на наступний строк повноважень, що вибори голови місцевої ради та голови постійних комітетів мають проводитися одночасно за пропорційним представництвом, згідно з другим реченням підпункту (2). Група, яка набере найбільший показник на виборах, має право призначити голову місцевої ради. Група, яка призначає голову місцевої ради, також призначає і заступника голови, крім випадків, коли обираються два заступники голови, згідно з пунктом 6(5). Положення статуту уряду, згідно з першим реченням, має бути прийняте або скасоване до дня виборів, згідно з пунктом 6(2) Закону «Про вибори місцевого уряду».

(6) Якщо голова або заступник голови, призначений, згідно з підпунктом (5), складає з себе повноваження, помирає або звільняється з місцевої ради, вакантна посада заповнюється групою місцевої ради, яка призначила голову або заступника голови, що звільнився, на термін повноважень місцевої ради, що залишився.

(7) Коли замісник голови або заступника голови, який був призначений згідно з підпунктом (5), був призначений згідно з пунктом 15(2), а очікувана тривалість відсутності голови або заступника голови складає не менше двох місяців, то група, що призначила голову або заступника голови, призначає виконувача обов'язків голови або заступника голови на час їхньої відсутності.

65.a.(1) У статуті місцевого уряду місцева рада може передбачити, що для безпосереднього управління справами місцевого уряду не потрібно створювати фінансовий комітет та постійні комітети.

(2) У місцевих радах, що управляються згідно з підпунктом (1), голова місцевої ради приймає повноваження, покладені на фінансовий комітет, згідно з пунктами 37(1) і 45(1).

65.b.(1) Будь-яке рішення про управління місцевим урядом, згідно з пунктами 64, 64.a, 65 і 65.a, приймається до або протягом строку повноважень місцевої ради. Якщо протягом строку повноважень періоду місцева рада внесла зміни до системи управління, вони залишається обов'язковою для строку повноважень, що залишився.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити деталізовані правила щодо управління місцевими урядами, згідно з пунктами 64, 64.a, 65 і 65.a, включаючи правила щодо виплати винагороди та подібні положення, що відрізняються від правил, встановлених у пункті 16.

65.c.(1) За згодою Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я місцева рада може прийняти правила у статуті місцевого уряду, які діятимуть під час наступної каденції, що відрізняються від правил, встановлених пунктами 15(2), 16, 16.a, 17, 18, 19, 20(4) і 95), пунктами 21, 22, 27, 28, 37, 38 і пунктом 45(1) і (2).

(2) За згодою Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я місцева рада може передбачити у статуті місцевого уряду систему управління, що відрізняється від управління через комітети, згідно з Частиною 3, та систем управління, вказаних у пунктах 64, 64.a, 65 і 65.a. Відповідне рішення приймається до початку або під час строку повноважень, і зберігає чинність протягом даного строку повноважень або до завершення строку повноважень, що залишився.

(3) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може встановити деталізовані правила щодо системи управління, прийнятої згідно з підпунктом (2), включаючи будь-які відхилення від змісту цього Закону, зумовлені конкретною системою управління.

65.d.(1) Місцева рада може передбачити створення районних комітетів, включаючи передання повноважень районним комітетам приймати рішення щодо конкретних питань місцевого урядування. Члени районних комітетів обираються місцевою радою. Районна рада може прийняти рішення щодо кількості спостерігачів, які можуть брати участь у засіданнях районних комітетів.

(2) Для забезпечення незалежної роботи районних комітетів їм можуть бути передані завдання у таких сферах:

(I) Завдання, що стосуються подання планів місцевого розвитку, згідно з Частиною 5 і 6 Закону «про планування» у сферах, які були закріплені за житлом у рамкових планах місцевого уряду;

(II) Винятки з планів місцевого розвитку та містобудування, згідно з пунктами 19, 20 і 21(1) Закону «Про планування» у сферах, вказаних під номером (I);

(III) Завдання у зв'язку з положеннями про сервітут, згідно з пунктом 43 Закону «Про планування» стосовно майна, розташованого в зонах, вказаних під номером (I);

(IV) Завдання, що стосуються безпеки на дорозі, обмеження транспортного потоку та регулювання дорожнього руху, згідно з Частиною 2 Закону «Про дороги загального користування» та пунктом 22 Закону «Про приватні дороги»;

(V) Завдання, що стосуються обслуговування та ремонту приватних доріг, згідно з Частиною 6 і 10 Закону «Про приватні дороги»;

(VI) Завдання у зв'язку зі зменшенням шуму у зв'язку з розважальною діяльністю згідно з пунктом 42 Закону «Про захист довкілля»;

(VII) Завдання, пов'язані із заходами по боротьбі з забрудненнями, що здійснюються на виконання пунктів 16 і 18 Закону «Про захист довкілля»;

(VIII) Завдання, пов'язані з Частиною 6 Закону «Про середню школу Данії»;

(IX) Завдання, пов'язані з приватним денним доглядом та закладами денного догляду за дітьми та молоддю, згідно з пунктами 7, 19 і 63 Закону «Про соціальні служби»;

(X) Завдання, пов'язані з неписаним правом щодо надання послуг місцевим урядом.

(2) Якщо на виконання підпункту (2) місцева рада передає завдання для незалежного виконання районними комітетами, у положенні має бути визначено детальні правила стосовно створення і діяльності районних комітетів. Це положення може передбачати виплату винагороди голові. Крім того, положення може містити статті, включаючи статті щодо відхилення від змісту цього Закону, які є доцільними у зв'язку зі створенням районних комітетів.

(4) Місцева рада має прийняти положення про районні комітети згідно з правилами, що застосовуються до прийняття статуту місцевого уряду, згідно з пунктом 2(2). Ці положення має схвалити Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я після переговорів з відповідним міністром. Оголошення про положення та про зміни у ньому мають публікуватися у місцевій пресі, визначеній місцевою радою. Оголошення має публікуватися двічі з мінімальним інтервалом у шість днів. Положення має бути відкритим для ознайомлення жителями муніципалітету.

(5) Рішення районних комітетів з питань, які, згідно з підпунктом (2), віднесені до незалежного відання районних комітетів, можуть виноситися на розгляд вищих органів у тому ж обсязі, ніби вони були прийняті місцевою радою.

(6) Пункти 47–56, 61 і 63 застосовуються до районних комітетів та їхніх членів, відповідно.

65.e.(1) (Анульовано)

66.(1) Якщо голова місцевої ради або один з членів корпорації, вказаної у пункті 64(2), має відмовитися від виконання завдання, покладеного на цього члена даним Законом або статутом місцевого уряду, то місцева рада може призначити одного зі своїх членів для виконання даного завдання.

(2) У разі злісної або повторної відмови від виконання завдань, вказаних у підпункті (1), місцева рада може призначити одного зі своїх членів виконувати обов'язки голови або члена корпорації до наступного повідомлення. Призначена особа приймає всі завдання, які входять до компетенції голови місцевої ради або члена даної корпорації.

(3) Рішення місцевої ради, згідно з підпунктом (2), негайно передається для ратифікації Міністру внутрішніх справ та охорони здоров'я. Це рішення не набуває чинності до ратифікації Міністром внутрішніх справ та охорони здоров'я.

ДОСВІД РЕФОРМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ДАНІЇ ТА ШВЕЦІЇ

(4) Якщо у зв'язку з рішенням, ратифікованим згідно з підпунктом (3), виникає питання щодо втручання, то місцева рада має негайно розпочати судове провадження для перевірки наявності умов для втручання, згідно з підпунктом (2). Якщо суди встановлять наявність причин для втручання, згідно з підпунктом (2), то голова або член відповідної корпорації вважатиметься звільненим від виконання своїх обов'язків.

(5) За згодою Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я, місцева рада може прийняти рішення, що у випадках, вказаних у підпунктах (1) і (2), винагорода, що виплачується голові або членові відповідної корпорації, має бути скорочена. Якщо обставини не вимагають повного скасування, скорочення не повинно перевищувати однієї третини винагороди. Якщо справа розглядається у суді, згідно з підпунктом (4), і це не призводить до звільнення від виконання обов'язків, то голова або член відповідної корпорації можуть у майбутньому вимагати виплати різниці між повною та скороченою винагородою.

67.(1) Положення щодо оплати та зайнятості службовців місцевого уряду мають бути схвалені Радою з питань оплати, вказаною у підпункті (2). Крім того, Рада схвалює положення щодо оплати та зайнятості службовців місцевих урядів автономних портів, згідно із Законом «Про порти», персоналу транспортних компаній, згідно із Законом «Про транспортні компанії», та працівників, які виконують функції, подібні до функцій державних службовців, у приватних залізничних компаніях. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може прийняти рішення, що питання оплати та інші аспекти зайнятості працівників у приватних інституціях, з якими місцеві уряди укладають угоди з метою виконання своїх зобов'язань, покладених на них за законом, мають бути схвалені Радою. Рада може прийняти рішення, що ряд позицій у конкретному штатному розписі, що підпадають під дозвільні повноваження Ради, мають бути подані Раді на схвалення.

(2) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я призначає Раду з питань оплати місцевого уряду, до якої входять вісім членів і заступників цих членів. Чотири члени призначаються за рекомендацією місцевого уряду Данії, два члени призначаються за спільною рекомендацією регіональних рад, один член призначається за рекомендацією Міністра фінансів і один член призначається Міністром внутрішніх справ та охорони здоров'я.

(3) Витрати на діяльність Ради з питань оплати покриваються асоціаціями місцевих влад, представлених у Раді, пропорційно до кількості членів, призначених асоціацією місцевих влад.

(4) Якщо цього вимагають зміни у складі або неспроможність муніципалітетів організуватися в асоціації місцевих влад, Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може внести зміни стосовно права рекомендації членів ради та оплати витрат на діяльність ради, які Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я вважає за необхідне.

(5) Деталізовані правила щодо складу та діяльності Ради з питань оплати встановлює Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я за поданням асоціацій місцевих влад та місцевих рад, що мають право призначати членів Ради, згідно з підпунктами (2) і (4).

68.(1) Нерухомість місцевого уряду не може продаватися інакше, ніж на умовах попередньої державної закупівлі. Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може визначити правила державної закупівлі та правила, згідно з якими певні об'єкти можуть бути продані без державної закупівлі.

(2) Правила підпункту (1) не застосовуються до продажу нерухомості для будівництва субсидійованого житла, згідно із Законом «Про соціальне житло» та Законом «Про субсидійоване приватне житло для молоді».

68.a.(1) Місцева рада може призначити одного чи більше членів виконавчого комітету товариства, асоціації, фонду або подібного органу, який виконує завдання, що місцевий уряд може вирішувати самостійно, незважаючи на те, що таке товариство, асоціація, фонд або подібний орган також виконує завдання, які місцевий уряд не може самостійно вирішувати, якщо місцевий уряд зацікавлений у діяльності, яку здійснює таке товариство, асоціація, фонд або подібний орган. Місцева рада не має права призначати більшість членів такого виконавчого комітету.

(2) Місцева рада може призначити одного або більше членів виконавчого комітету товариства, асоціації, фонду або подібного органу, що виконує виключно завдання, які місцевий уряд не може вирішувати самостійно, якщо місцевий уряд зацікавлений у діяльності, яку здійснює таке товариство, асоціація, фонд або подібний орган. Місцева рада не має права призначати більшість членів такого виконавчого комітету.

(3) Член виконавчого комітету товариства, асоціації, фонду або подібного органу, призначений згідно з підпунктом (1), не керується рішеннями місцевої ради у виконанні своїх обов'язків стосовно завдань, які місцевий уряд не може вирішувати самостійно, або тією мірою, якою інше може впливати із законодавства, що застосовується до відповідного товариства, асоціації, фонду або подібного органу. Член виконавчого комітету товариства, асоціації, фонду або подібного органу, призначений згідно з підпунктом (2), не керується рішеннями місцевої ради у виконанні своїх обов'язків.

69.(1) Якщо під час кризи або війни скликання засідань місцевої ради є неможливим, то фінансовий комітет приймає повноваження, покладені на місцеву раду та її комітети. У місцевих урядах з корпоративною системою, утворених згідно з пунктом 64, повноваження місцевої ради приймає корпорація.

(2) Якщо під час кризи або війни скликання засідань фінансового комітету неможливе, справами місцевого уряду керує мер. Якщо для місцевих урядів з корпоративною системою неможливо скликати засідання корпорації, то місцевим урядом керує мер.

СКАНДИНАВСЬКИЙ ШЛЯХ

(3) Міністру внутрішніх справ та охорони здоров'я слід якомога скоріше повідомити про застосування підпунктів (1) і (2). Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може прийняти деталізовані правила для місцевого уряду під час кризи або війни.

70.(1) Цей Закон набуває чинності 1 квітня 1970 р., однак з урахуванням підпунктів (4) і (5).

(2) Цей Закон або його частини можуть набути чинності для окремих місцевих урядів до цієї дати за рішенням Міністра внутрішніх справ та охорони здоров'я.

(3) Цим анулюються такі законодавчі норми:

(2) Закон «Про місцеві уряди у містах», прийнятий згідно зі Зведеним законом № 362 від 22 вересня 1965 р.

(3) Закон «Про місцеві уряди у сільських районах», прийнятий згідно зі Зведеним законом № 363 від 22 вересня 1965 р., крім Частини 3.

(III) Закон «Про вибори місцевих урядів», прийнятий згідно зі Зведеним законом № 455 від 21 грудня 1965 р, пункти 32 і 37(1).

(IV) Закон «Про вибори місцевих урядів» № 79 від 20 квітня 1908 р., пункт 22.

(V) Закон «Про внесення змін і доповнень до існуючих правил щодо місцевого оподаткування та державних субсидій місцевим урядам» № 85 від 15 травня 1903 р., пункт 35.

(4) Пропущено.

(5) Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я може прийняти рішення про більш раннє набуття чинності пунктом 67, ніж на дату, вказану у підпункті (1). З набуттям чинності пунктом 67 такі законодавчі норми втрачають чинність:

(I) Закон «Про місцеві уряди у містах», прийнятий згідно зі Зведеним законом № 362 від 22 вересня 1965 р., пункти 20 і 31(3).

(II) Закон «Про місцеві уряди у сільських районах», прийнятий згідно зі Зведеним законом № 363 від 22 вересня 1965 р., пункти 15(3) і 29(3).

(III) Закон «Про внесення змін і доповнень до Закону «Про управління справами міста Копенгаген» № 75 від 18 березня 1938 р., пункт 8(1).

71.(1) Цей закон не застосовується до Фарерських островів та Гренландії.

Міністр внутрішніх справ та охорони здоров'я

24 жовтня 2006 р.

Ларс Ловке Расмуссен

Ліз Бренді-Хансен

